

Parlem-ne

Fundació BetàniaPatmos

Època 3a

Desembre 2023

Núm. 106

SUMARI / PÀG. 02. La cultura del mecenatge a BetàniaPatmos... i els 382 arbres del Clos Montserrat
04. Proposicions 2023/2024 **06.** Els espais d'aprenentatge
10. El perquè de les coses **14.** Som Natura, Som Escola
18. Pensamiento crítico, una herramienta esencial para los alumnos hoy en día **20.** L'experiència del teatre al Batxillerat
22. L'energia solar a l'Escola **24.** La cultura de l'arbre
36. La col·lecció: recull de diferents treballs i projectes elaborats a l'Escola el curs 2022-2023 **52.** On les idees prenen vida
56. El sucre afegit dels aliments que mengem **58.** Què sabem i què hem de saber sobre l'activitat física **62.** Com potenciar la comunicació amb els nostres fills i filles **64.** I tu com inverteixes?
66. Drama&Play in Infants **68.** Breves relatos sobre experiencias personales de voluntariado fuera de BP **72.** Oratory Skills for a Complex World **74.** 4th Spelling BP Award in 5th Primary!
76. La xarxa BP Alumni

LA CULTURA DEL MECENATGE A BETÀNIA PATMOS

Som allò que llegim i tenim el que dam.

Ponç Pons

Mai no ens cansarem d'evocar la gèlida nit d'aquell 11 de desembre de 1984 en què va celebrar-se una reunió epifànica segons la qual la societat civil AGES, Agrupación Escolar, havia d'entrar en un procés de dissolució i lliurar tot el seu patrimoni a la nova entitat, la Fundació Privada Betània Patmos. Això significava que tots els socis d'AGES i, per tant, propietaris de gairebé tres hectàrees de terreny amb els seus edificis i les seves instal·lacions, havien de renunciar a la seva propietat.

O, dit d'una altra manera, havien de regalar un patrimoni d'un valor més que notable –anys vuitanta del segle xx, una finca esplèndida a Pedralbes!– per tal de donar continuïtat a un projecte educatiu amb més de quaranta anys d'experiència. I ho van fer, ens van regalar el Clos Montserrat, un heretatge natural, patrimonial, cultural i pedagògic que ens ha permès arribar fins on som ara amb unes condicions més que favorables. Ho van fer!

Les preguntes que ens podem formular davant d'aquest regal són, de tan denses, gairebé incòmodes. Moltes d'elles podrien girar al voltant de dues idees clau: generositat personal i compromís amb la comunitat. Si cada un de nosaltres, lectors o possibles lectors d'aquest text, fos propietari d'una quarantena part d'una finca com la del Clos Montserrat, ¿estaria disposat avui a regalar-la ni que fos per una causa noble com és l'educació dels nostres fills, nets, nebots o amics?

Potser fora bo saber que la llavor de la generositat ja corria pel subsol de la finca molt abans de 1984. El Clos Montserrat l'havien comprat els socis d'AGES l'octubre de 1962 a Rafel i Jordi Carreras i Patxot, nets de Rafael Patxot i Jubert, un dels mecenes més importants de la primera meitat del segle xx, promotor de múltiples projectes de tot tipus, propietari del clos on va fer construir la torratxa que encara avui conservem i que, algun dia, haurem de dignificar meritòriament. Estem convençuts que Patxot, amb les seves passejades i les seves converses per aquesta finca, anava escampant els pinyons de la filantropia.

3 Però potser hem anat massa enrere i ens cal tornar al present o al passat més pròxim per preguntar-nos si les famílies actuals de Betània Patmos, més enllà del pagament mensual de les quotes relacionades amb els serveis prestats, practiquen la cultura del mecenatge com ho van fer els dos precedents ara exposats. La resposta és sí!

Durant aquests últims anys, varies famílies de l'Escola han fet aportacions desinteressades més enllà de les seves obligacions. I ho han fet en casos molt concrets com ara renunciant a la rebaixa de les quotes establerta durant els mesos de març, abril, maig i juny de 2020 a causa de la COVID; o les donacions dineràries realitzades per particulars l'any 2022, a causa de la guerra a l'est d'Europa per tal de poder acollir infants i joves que van haver de marxar del seu país; o les aportacions, també dineràries, fetes ara fa un mes per tal de donar encara més relleu a la trobada internacional de l'IMUNBP, esdeveniment celebrat per primera vegada a la nostra Escola amb més de cent estudiants provinents d'arreu d'Europa; o les donacions d'arbres que cada any, per la festa del DENIP, plantem en aquesta heretat i sense oblidar les donacions de llibres o d'altres materials que sempre són benvinguts i aprofitats.

Algú potser pensarà que tot això és anecdòtic i secundari, fins i tot ridícul. Però ara mateix no estem parlant únicament del valor crematístic de les donacions, estem parlant de dues idees que abans hem destacat: la generositat personal i el compromís amb la comunitat, és a dir, de la cultura del mecenatge i de la filantropia que ens ha permès arribar on som i que, ara mateix, reivindicuem com una mostra d'altruisme punyent i, alhora, sincer que, practicat més assíduament, ens permetria avançar en múltiples projectes que de moment només es troben escrits en un paper, anàvem a dir, anomenat desig.

El curs 2024-2025, quarantè aniversari del regal del Clos Montserrat decidit aquella més lúcida que freda nit, serà una bona oportunitat per recuperar la cultura del mecenatge, aquella pràctica pròpia de les persones que saben que la riquesa vital dels humans es mesura, essencialment, per tot allò que estan disposats a donar.

... I ELS 382 ARBRES DEL CLOS MONTSERRAT

Mentre escrivim aquest text no parem de pensar en els 382 arbres de la nostra Escola segons la catalogació feta el passat mes d'abril. Ara, malgrat l'escassa pluja dels últims mesos, potser n'hi ha més. En qualsevol cas, aquests arbres i arbustos, pertanyents a trenta-nou espècies diferents, han nascut de la generositat natural dels propis arbres, molt abans de les plantacions conscients d'alguns exemplars. La natura no és un decorat per fer bonic, la natura és una escola d'aprenentatge infinit que no reclama res més que humilitat, respecte i contemplació.

Per tots aquests motius –i per altres que el lector pot imaginar– hem volgut dedicar l'any acadèmic 2023-2024 als arbres. D'aquí la camisa que embolica el *Parlem-ne* 106 i, també d'aquí, l'excel·lent article de Josep Selga que trobem al cor de la revista, una lliçó fundacional sobre què signifiquen els arbres per a la història de la humanitat.

Que la lectura atenta de «La cultura de l'arbre», la memorització pacient de les il·lustracions del pòster i les passejades pel Clos Montserrat ens facin més amables i més generosos a tots els que tenim la fortuna de saber que hi ha una escola al món que es diu Betània Patmos.

Proposicions

2023/2024

El cicle anual d'anar a escola és molt semblant al cicle natural del camp. Les paraules *cultiu* i *cultura* deriven etimològicament de la mateixa font. La relació entre cultivar el camp i conrear el pensament té una arrel profunda que es perd en l'origen incert de les civilitzacions. En el món medieval tot plegat es concentrava en els monestirs, entre molts altres, el de Pedralbes, on, per cert, durant més de cinquanta anys hi hagué el nostre parvulari, justament construït a l'antic hort gran de les monges. Ara hi som molt a prop, gairebé a tocar, i els ritmes anuals del conreu i de l'educació continuen vigents. La memòria del lloc, també.

Així és com començaven aproximadament les «Proposicions» d'ara fa cinc, quatre, tres, dos i un any a les pàgines 4 i 5 dels *Parlem-ne* 101, 102, 103, 104 i 105. És possible que l'any que ve, al *Parlem-ne* 107, les «Proposicions» comencin de la mateixa manera. Als oliverars i a les vinyes cada any també passa el mateix, però els olis i els vins resulten diferents. Sense memòria, no hi ha futur; sense repetició, no hi ha transformació.

Cada curs acadèmic la direcció de l'Escola Betània-Patmos elabora la Programació General Anual, la PGA, a partir de fonts diverses, després d'escoltar múltiples veus, llegir molts llibres i documents, revisar el curs anterior i observar molt atentament i crítica les transformacions imparables que l'educació està vivint. La PGA comença a elaborar-se el mes de maig, es pensa i es redacta durant els mesos d'estiu –juny, juliol i agost– i es presenta abans de Nadal als òrgans de govern i a la comunitat –Patronat, equip directiu en ple, claustre, Consell Escolar, junta de l'Associació de Famílies (AFA), representants de les classes i Departament d'Educació a través de la inspecció educativa. Paral·lelament s'activa la seva realització només començar el curs l'1 de setembre de cada any.

La versió curta del document són cinc fulls, deu pàgines amb els objectius de la direcció general repartits per àmbits –institucional, pedagògic, serveis, gestió, comu-

nicació, instal·lacions, i àmbit financer i d'inversions; els objectius de les quatre etapes –Infantil, Primària, Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat; i els sis departaments –Arts i Humanitats; Ciències; Llengües Estrangeres; Educació Física, Esports i Vida Saludable; Orientació i Intervenció Psicopedagògica i Departament TIACC.

El text té una versió completa i expandida on, a banda dels objectius –aquest curs 107!–, organitzats segons els àmbits, etapes i departaments descrits abans, apareixen les accions concretes per desenvolupar cada un d'aquests propòsits amb els seus indicadors de consecució, els equips o les persones responsables de fer el seguiment i la temporització de tot plegat.

El document complet, que incorpora a manera de pròleg el posicionament, conté més de quatre-centes accions que ens permetran aconseguir els objectius fixats. És impossible reproduir aquí el seu contingut. Amb tot, pensem que la seva presentació en els fòrums ja citats manifesta la voluntat explícita de mantenir ben informada tota la comunitat.

El *Parlem-ne* 106 és una nova oportunitat per presentar molt resumidament els eixos bàsics de la PGA 2023-2024 d'acord amb un exercici celebrat fa pocs mesos on va demanar-se a cada membre de l'equip directiu i als caps dels departaments que triessin una «proposició» del seu programa per a aquest curs. El resultat és aquest conjunt de 20 propòsits per a l'actual curs escolar que presentem a continuació.

Des de la direcció general, pedagògica i de serveis:

01. Reforçar la defensa de la forma jurídica de les fundacions com a un model eficaç d'organització i gestió de la societat civil en col·laboració amb l'administració pública davant totes aquelles oportunitats que puguin aparèixer i amb la mirada posada al curs 2024-2025, quarantè aniversari de la constitució de la Fundació BetàniaPatmos.

02. Ampliar l'oferta educativa d'1 a 18 anys, estudiar la implantació de possibles serveis que connectin la Secundària amb estudis posteriors i ampliar la panoràmica de les activitats extraescolars per a tots els membres de la comunitat.

03. Reforçar la dimensió internacional de l'Escola amb projectes com ara l'IMUNBP o la col·laboració amb institucions estrangeres i amb capacitat d'internacionalització.

04. Intensificar les accions de millora per a la comprensió lectora i l'expressió escrita en totes les edats, en totes les disciplines i en totes les llengües motiu d'aprenentatge a l'Escola i a casa.

05. Estudiar noves formes d'estacionament i de mobilitat que potenciïn la sostenibilitat ecològica i la bona entesa de la comunitat BP.

06. Nomenar i consolidar càrrecs de responsabilitat en la gestió de les etapes i els departaments didàctics, així com procedir a la renovació de la meitat dels membres electes del Consell Escolar.

07. Reforçar i augmentar les accions necessàries perquè l'Escola mantingui el màxim de presència i notorietat, especialment ara, un moment d'incerteses múltiples i de crisi demogràfica per la baixa natalitat amb, per exemple, la millora dels materials informatius que es donen a les persones que volen conèixer el projecte educatiu.

08. Observar les instal·lacions, proposar millores i prioritzar aquelles obres que es considerin més rellevants, com és ara la remodelació i ampliació de la llar d'infants, l'ampliació de l'aulari de Batxillerat, la inauguració definitiva de la zona STEAM de Secundària o la implementació de més accions que resolguin progressivament les barreres arquitectòniques.

09. Desenvolupar «Els arbres» com a tòpic de l'any acadèmic 2023-2024 tot relacionant-lo amb la defensa a ultrança del patrimoni natural del Clos Montserrat.

Des de les etapes educatives:

10. Continuar el disseny i la implantació dels nous currículums a les quatre etapes de l'Escola –Infantil, Primària, ESO i Batxillerat– després de la publicació d'una nova llei d'educació, la LOMLOE, i a l'espera de les noves proves d'accés a la universitat, les PAU.

11. Analitzar i redefinir l'ensenyament del llenguatge oral i del grafisme als primers cursos de l'educació bàsica.

12. Consolidar el procés de migració documental al Drive i avançar en la implantació d'un entorn virtual d'ensenyament i d'aprenentatge (EVEA).

13. Acollir i fer el seguiment dels nous professionals del centre per tal que coneguin a fons el projecte i la cultura de l'Escola, el treball en equip i l'acció tutorial, i puguin fer aportacions de millora.

Des dels departaments didàctics:

14. Fomentar el coneixement i la divulgació del patrimoni cultural de l'Escola.

15. Ocupar, activar i adaptar els espais renovats d'aprenentatge del Departament de Ciències, això és, bàsicament, l'espai STEAM de Secundària, sense oblidar altres espais d'altres etapes per promoure l'experimentació científica.

16. Promoure activitats saludables per a la comunitat BP dissenyant una oferta adient a les necessitats dels diferents col·lectius.

17. Promoure la realització d'activitats internacionalitzadores Kmo.

18. Revisar i replantejar els models dels plans individualitzats (PI) de l'Escola.

19. Definir el mapa de les competències digitals que ha d'assolir l'alumnat al llarg de les diferents etapes.

Des de la perspectiva econòmica i financera:

20. Exercir els controls financer i de la despesa d'acord, aquest darrer, amb els principis de justificació i prioritització, sense oblidar la possibilitat de desenvolupar noves formes de finançament que permetin el manteniment de les inversions i de les condicions laborals dels professionals del centre.

També ho dèiem l'any passat i l'anterior i els altres. Aquest és un exercici de síntesi, parcial però essencial, que volem compartir amb tots els lectors i lectores del *Parlem-ne* 106. Que les proposicions es facin realitat i que el captivant curs 2023-2024 sigui fèrtil i profitós per a tothom.

Els espais d'aprenentatge

Mestres d'Educació Infantil

Espai de música

A l'aula de música gaudim d'audicions, instruments de percussió, danses, ritmes i cançons sovint acompanyades del piano i d'altres instruments.

Espai d'art

L'aula d'art és un espai on els infants es poden expressar i poden estimular la seva creativitat tot experimentant amb diferents materials i tècniques.

7

Els primers anys de vida d'un infant són una etapa màgica en el seu desenvolupament. És en aquest moment quan entren en un món ple de curiositat i descobriment i, com a mestres i famílies, tenim l'oportunitat de guiar-los en aquest recorregut. Pel que fa a l'Escola, per aconseguir-ho, proposem els espais d'aprenentatge com a part del dia a dia escolar i com a part important del camí per arribar al creixement global i personal esperats.

D'una banda, els espais d'aprenentatge doten de les habilitats socials i emocionals necessàries per afrontar desafiaments futurs, donat que les relacions interpersonals i la resiliència es desenvolupen a través de les interaccions en aquests espais, entre d'altres. Han de ser, a més, espais segurs i acollidors, perquè un entorn segur dona als nens la confiança necessària per explorar i aprendre; i càlids, perquè l'afecte que es brinda en aquests espais també contribueix al benestar emocional dels infants.

Per una altra, cada infant és únic i té diferents interessos i ritmes de desenvolupament. Per tant, els espais d'aprenentatge han de ser adaptables i flexibles, cosa que permet als educadors personalitzar l'entorn segons les necessitats individuals dels nens i oferir oportunitats d'aprenentatge adequades per a cadascun.

Ara voldríem que ens acompanyéssiu a fer un emocionant recorregut pels diferents espais d'aprenentatge que tenim, espais que constitueixen un nou plantejament del que és una escola, ja que entenen el centre educatiu com un sistema obert, flexible i dinàmic. Són més que aules obertes; són llocs curiosament dissenyats on la imaginació es combina amb la curiositat, el joc, l'exploració, la descoberta, la relació i l'aprenentatge.

No només són un espai físic que ens rodeja sinó que va més enllà i té en compte tot aquell conjunt d'interaccions humanes que fan possible la seva existència.

Quan vam pensar a crear espais d'aprenentatge a la nostra etapa, les mestres d'Infantil vam tenir clar que els volíem ben dissenyats, en un entorn que captivés la curiositat dels infants. Vam projectar zones d'exploració com la d'art, de ciències, de representació, de matemàtiques, de motricitat, de lectura i musical, entorns on trobem jocs que estimulen la curiositat natural, motor de l'aprenentatge dels nens i les nenes, i els animen a fer preguntes i a buscar respostes. A més, són zones de lliure elecció on els infants poden explorar i interactuar lliurement. Penseu que el joc lliure és una eina essencial per al desenvolupament social i emocional dels infants, ja que aprenen a compartir, a col·laborar i a resoldre conflictes. I no oblidem que són més que aules on els nens passen el seu temps: són els escenaris de les seves primeres exploracions, descobriments i aventures intel·lectuals.

Per tot això, la creació d'entorns d'aprenentatge estimulants i adaptats als nens és una inversió en el seu futur en el sentit que ajuden a desenvolupar la passió per l'aprenentatge que els ha d'acompanyar al llarg de tota la vida.

6

Espai d'experimentació

A l'espai d'experimentació els infants es troben jocs i activitats que suposen petits reptes.

Espai de psicomotricitat

Aquest espai permet als infants explorar i divertir-se mentre practiquen les habilitats motrius, cognitives, socials i emocionals.

Espai matemàtic

A través de jocs i activitats de numeració, lògica, càlcul, geometria, mesura i estadística, fomentem la curiositat per resoldre problemes.

Biblioteca

A la biblioteca o espai de lectura els més petits poden deixar volar la imaginació, i desenvolupar i fomentar l'amor per la lectura.

Perquè, com deia l'Emili Teixidor, «la lectura ens dona l'aliment que fa viure el cervell: les paraules, els signes, les idees, el pensament. Som humans perquè tenim paraules i podem parlar amb els altres i amb nosaltres mateixos. Com més paraules tenim, més humans som.»

Espai de representació

A l'espai de representació tenim disfresses, complements, titelles, pintures de cara..., que els permeten explorar la imaginació i la creativitat.

Els més grans s'inicien en les primeres interpretacions tot fent teatre.

EL PERQUÈ DE LES COSES

11

En Joan va sortir dissabte en bicicleta per Collserola. Quan li faltaven 3,5 km per arribar al seu objectiu va detectar que la roda davantera estava una mica fluixa. Es va aturar per fer un ràpid reconeixement de la goma i va detectar una punxa clavada en la part central, entre dos tacs. Instintivament, la va agafar amb dos dits i la va desclavar per, inconscientment, solucionar el problema. En efecte, ja no tenia cap punxa a la roda; ara hi havia un forat per on va sortir tot l'aire que quedava, deixant la càmera absolutament buida. Com a conseqüència, en Joan va haver de retrocedir tot el camí a peu arrossegant la bicicleta cap a casa, on tenia els recanvis.

Quantes vegades ens preguntem per què ha succeït alguna cosa? Quantes vegades fem coses sense saber per què les fem? Quantes vegades ens aturem a analitzar com hem arribat a una situació? La inèrcia, el costum, la rutina, la comoditat... són aspectes que conviuen amb nosaltres en el dia a dia i sovint sense ser-ne conscients. Més encara quan es tracta de nens o nenes de curta edat, amb una curiositat innata pròpia del seu procés per entendre el món. La immediatesa i la societat de la tecnologia en la qual vivim estan minvant i adormint la capacitat de descoberta.

Cap als 7 o 8 anys se'ls comença a despertar l'esperit crític, comencen a plantejar-se coses que fins ara formaven part de la seva rutina i, per tant, eren inamovibles. Molts d'ells posen en marxa el mecanisme de raonament natural i l'utilitzen per canviar situacions en les quals no se senten del tot còmodes.

La mestra de mestres Ma. Antònia Canals deia: «Hi ha gent que considera que coneix una cosa quan ja l'ha llegida. Jo considero que conec una cosa quan l'he vista o l'he trepitjada personalment». Amb aquesta idea animava els nens i nenes a fer, fixar-se, pensar, experimentar, descobrir, comprovar, descriure les troballes, inventar i plantejar-se la utilitat de les descobertes.

A 3r de Primària, l'objectiu principal del curs és «adquirir els hàbits organitzatius i de treball necessaris per avançar en l'aprenentatge». Aquest objectiu es pot reduir a dues paraules: responsabilitat i autonomia. La qüestió ara és com aconseguir que l'evolució personal de cadascú s'orienti cap a aquest objectiu.

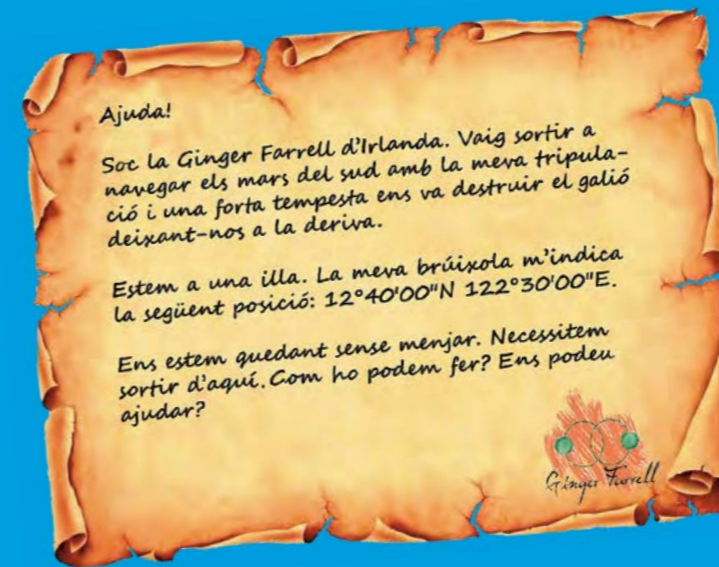
Des dels primers dies de 3r de Primària, intentem fer conscients als nens i nenes que ja són ells els que han de ser responsables de complir amb les normes, portar l'agenda i la carpeta de casa a l'Escola i de l'Escola a casa, presentar les tasques encomanades, fer-se càrrec dels equips d'educació física i de natació... Normalment ho accepten de bon grat i mostren una actitud proactiva, si més no al principi, però aquest canvi de responsabilitat els enfronta sovint amb situacions que no contemplaven, horaris que no encaixen, incompatibilitats familiars i un seguit d'aspectes que requeriran una presa de decisions per part seva. Una vegada més caldrà analitzar situacions, pros, contres i optar per una possible solució. Aquest procés l'hauran de fer, en un principi, amb l'acompanyament de l'adult, però més tard o més d'hora seran autònoms i ho faran sols; sols i ho faran bé.

Els mestres que acompanyem els nens i nenes de 3r no perdem aquest objectiu de vista mai. Proposem, fem preguntes sense contestar, insinuem sense decidir, tot amb l'objectiu que siguin els nens i les nenes els que triïn el camí a seguir, s'equivoquin, rectifiquin, tornin a provar, en definitiva, que aprenguin de manera autònoma tot despertant en ells el raonament i l'anàlisi com a eines vitals.

Entre les diferents activitats i propostes que portem a terme per aconseguir-ho, us presento seguidament un projecte interdisciplinari STEAM (Ciència, Tecnologia, Enginyeria, Art i Matemàtiques) que col·loquialment anomenem *Els vaixells*.

13 Un dia del tercer trimestre rebem un pergamí en el qual una pirata, la Ginger Farrell, ens demana ajuda per marxar de l'illa on estan atrapats després que el seu galió naufragués.

EL REPTE

El repte consisteix a decidir de quina manera la podem ajudar. Primer s'obre un debat: els recollim amb un avió, enviem un vaixell, enviem flotadors... Aquestes són algunes de les opcions poc realistes que proposen, opcions que s'acaben descartant després d'analitzar-les conjuntament. Cal decidir què podem fer nosaltres a l'Escola i des de l'Escola que els pugui servir. Finalment, arribem a un acord unànim: li farem arribar les instruccions per construir un vaixell que es pugui desplaçar d'un punt A a un punt B. Caldrà, però, construir-lo primer aquí, provar-lo i garantir que tot funcioni.

LA CONSTRUCCIÓ

Per a la construcció del casc, treballem la flotabilitat, principalment, quins factors condicionen que un vaixell no s'enfonsi: la forma, els materials, la mida, què és una cambra d'aire, què li va passar al *Titànic*, perquè els transatlàntics no s'enfonsen... Amb tot, partim d'un casc senzill, format per ampolles de plàstic buides, però tapades, que cal provar si floten.

EL DESPLAÇAMENT

Efectivament, no s'enfonsen, però tampoc es desplacen. Haurem de pensar com aconseguir que el vaixell es mogui. Amb un motor, amb remos... són algunes propostes descartades per inviables o poc pràctiques. Aprofitar el vent i posar una vela és l'opció que sembla escollida de manera majoritària. Cal provar si funciona.

Descobrim que el vent impulsa el vaixell a través de la vela, però es mou de manera erràtica. El vaixell patina per la superfície de l'aigua i no manté una mateixa direcció. Obrim de nou un debat. Per què passa? Què succeeix? Què necessitem perquè el desplaçament no sigui lateral? Arribem a la conclusió que és necessari posar una orsa. Treballem la resistència, la força. Cal provar si funciona.

El vaixell ja no patina i el seu desplaçament és vertical, però no va on volem. Treballem la direcció i de quina manera podem aconseguir que el vaixell segueixi la direcció que ens interessa. Ens falta el timó. Cal provar si funciona.

Tot el procés de construcció es porta a terme al taller ubicat al costat de l'impluvium per tal d'anar fent les modificacions necessàries i les proves *in situ* que ens permeten analitzar si continuar endavant o fer modificacions. Al llarg de tot el projecte, els nois i noies poden crear, dissenyar, inventar, improvisar..., però serà la capacitat d'anàlisi, de reflexió i de raonament el que farà que el vaixell arribi a bon port.

Una vegada assolit només quedarà redactar les instruccions de manera rigorosa i entenedora per tal que la Ginger i la seva tripulació puguin construir la nau que els portarà a casa.

MARC RAVENTÓS

Coordinador del menjador i de les activitats extraescolars

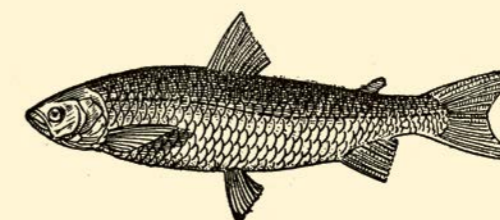
SOM NATURA, SOM ESCOLA

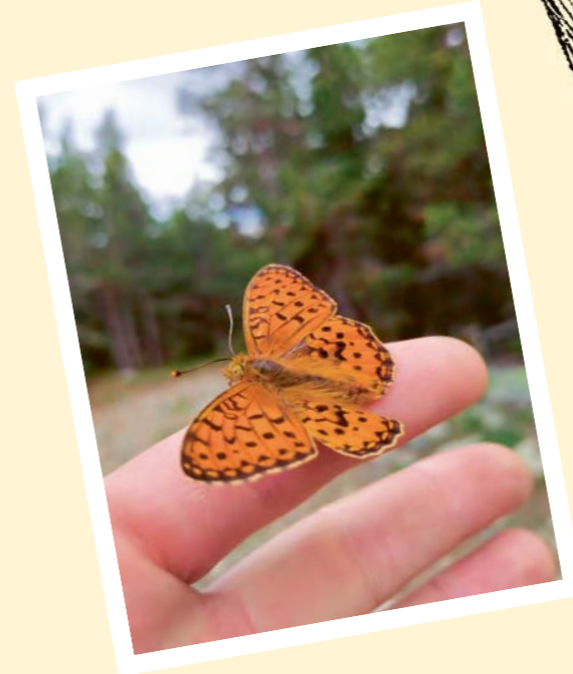

14

15

A l'Escola, on vetllem per l'educació en el sentit més ampli de la paraula, estem treballant per enriquir la comunitat en el respecte al medi natural i el seu coneixement. A través d'un seguit de propostes de caps de setmana en les diferents estacions de l'any i al llarg de dues setmanes en el cas de l'estiu, volem sensibilitzar l'alumnat i despertar més interès per l'educació ambiental en entorns de gran bellesa. Volem connectar amb el medi natural i amb nosaltres mateixos. Som natura i ens hem d'identificar amb ella.

Les propostes que oferim combinen l'activitat física i l'educació ambiental, i es duen a terme de la mà d'experts en els diferents camps. En el cas de l'activitat física, comptem amb tècnics de muntanya, de barrancs, d'escalada... Pel que fa a l'àmbit de la biologia, comptem amb la participació d'ornitòlegs, micòlegs, entomòlegs, experts en quiròpters i herpetologia, entre d'altres, que proposen activitats pràctiques per conèixer els hàbitats, la biologia, l'estatge, l'abundància, el sexe, la fenologia o curiositats de diferents espècies. A més, es proporciona als participants una guia de camp, així com una llibreta i un llapis per tal que es puguin fer les anotacions que considerin oportunes.

Per estimar cal conèixer i, per poder conèixer, hem de facilitar espais de trobada i connexió. És per això que acompanyem els infants, els més dotats en entusiasme i curiositat, en un camí d'aprenentatges i superació personal.

Fer un cim és molt més que pujar al punt més alt d'una muntanya. Endinsar-se dins un bosc, on identifiquem un excrement, una ploma o el cant d'un ocell, és una experiència que ens fa connectar amb el present i amb nosaltres mateixos en un exercici personal d'introspecció. Caminant, i amb les distraccions adients que ens proporciona la natura, obrim la capacitat comunicativa tot generant vincles i complicitats entre iguals.

Aquestes activitats cal entendre-les dins un marc de progressió en un projecte ampli i de creixement personal, convivència, tolerància i solidaritat entre companys, valors de gran importància que afloren en espais naturals lluny de la zona de confort. Ja sigui per l'esforç físic, per una situació meteorològica adversa, per cuinar el menjar del grup o muntar una tenda d'acampada és imprescindible el treball en equip, la cooperació.

Convivim amb un present canviant i un futur incert. L'exposició a entorns diferents que defugen de les comoditats de la ciutat, lluny de les tecnologies, for-

ma part d'una educació que surt de les aules per ser experimentada en el terreny. Volem transmetre a infants i joves la necessitat de canviar hàbits per a un futur millor fent-los sortir d'una visió antropocèntrica i biocèntrica del món, tot observant i aprenent dels fràgils equilibris dels ecosistemes que ens envolten. Per enamorar-se de la natura, cal aprendre de la seva senzillesa i complexitat alhora, i aquestes activitats busquen apropar-nos a nosaltres mateixos, a la natura, al que som. En definitiva, un amor que perdurarà al llarg del camí i en el record de les experiències viscudes.

PENSAMIENTO CRÍTICO, UNA HERRAMIENTA ESENCIAL PARA LOS ALUMNOS HOY EN DÍA

Vivimos en una era de acceso casi ilimitado a la información. En un abrir y cerrar de ojos, podemos encontrar en línea respuestas a preguntas, explorar conceptos y descubrir hechos. Sin embargo, esta abundancia de información conlleva una gran responsabilidad: la necesidad de discernir entre lo verdadero y lo falso, lo relevante y lo irrelevante, la opinión y los hechos, lo importante y lo trivial. Aquí es donde entra en juego el pensamiento crítico, una herramienta esencial para los alumnos hoy en día.

19 ¿QUÉ ES EL PENSAMIENTO CRÍTICO?

El pensamiento crítico es la capacidad de analizar, evaluar y sintetizar información de manera reflexiva y lógica. Implica la capacidad de cuestionar suposiciones, identificar prejuicios y evaluar la validez de argumentos. En un mundo lleno de datos, el pensamiento crítico es esencial para la comprensión y la toma de decisiones informadas. En el contexto académico, en concreto, significa que los estudiantes tienen que ser capaces de abordar de manera crítica ideas, teorías y problemas.

LA IMPORTANCIA DEL PENSAMIENTO CRÍTICO PARA LOS ALUMNOS

Toma de decisiones informadas. Los alumnos se enfrentan a decisiones en todas las etapas de su vida académica y personal. Ya sea elegir una carrera, resolver un problema matemático o tomar decisiones éticas, el pensamiento crítico les permite evaluar las opciones disponibles y tomar decisiones fundamentadas.

Evaluación de la información. En la era de la información es esencial que los alumnos puedan distinguir entre fuentes fiables y no fiables. El pensamiento crítico les ayuda a evaluar la calidad y la credibilidad de la información que encuentran en línea, evitando así la trampa de la desinformación.

Aprendizaje profundo. El pensamiento crítico va más allá de la memorización superficial. Fomenta la comprensión profunda al alentar a los alumnos a hacer preguntas, conectar conceptos y buscar explicaciones por encima de lo obvio.

Resolución de problemas. La resolución de problemas es una habilidad fundamental en la educación y en la vida cotidiana. El pensamiento crítico permite a los alumnos abordar problemas de manera sistemática, identificar soluciones efectivas y aprender de los desafíos.

Desarrollo de la creatividad. El pensamiento crítico y la creatividad están intrínsecamente relacionados. Al cuestionar suposiciones y explorar diferentes perspectivas, los alumnos pueden encontrar soluciones innovadoras y creativas a los problemas.

Es por todo esto que en nuestra escuela reconocemos la importancia del pensamiento crítico y lo fomentamos activamente. Los alumnos de 1º de Bachillerato cursan la asignatura Pensament crític i recerca, materia con la que se promueve y practica el pensamiento crítico en profundidad a través de proyectos que desafían al alumnado a utilizarlo activamente.

Esto les brinda la oportunidad de aplicar sus habilidades en contextos reales y de adquirir una experiencia práctica que les será muy valiosa en su futuro académico y profesional.

BENEFICIOS PARA LOS ALUMNOS AL CULTIVAR EL PENSAMIENTO CRÍTICO

Cultivar el pensamiento crítico en los alumnos ofrece una serie de beneficios significativos para su crecimiento y desarrollo.

Honestidad consigo mismos. Al reconocer y ser sinceros acerca de sus propios prejuicios y limitaciones, los alumnos abordan los desafíos con más humildad y apertura.

Actitud positiva hacia los desafíos. Ven los problemas y temas controvertidos como oportunidades para crecer y comprender, con lo que desarrollan resistencia ante situaciones difíciles.

Toma de decisiones informadas. Basan sus juicios en evidencias en lugar de preferencias personales, lo que les permite tomar decisiones más informadas y lógicas.

Empatía y apertura. Buscan activamente diferentes perspectivas, lo que fomenta la empatía y la apertura hacia diferentes opiniones.

Autocontrol emocional. Mantienen la calma y la objetividad incluso en situaciones emocionales o controvertidas, evitando así que las emociones nublen su juicio.

Escepticismo crítico. Cuestionan las suposiciones y profundizan en los problemas antes de formar opiniones sólidas, lo que es esencial para su desarrollo intelectual.

En resumen, cultivar el pensamiento crítico en los alumnos les ayuda a abordar los desafíos académicos y personales con una mente abierta basada en la evidencia, sin prejuicios, y con un compromiso constante con la superación. Por lo tanto, inculcarlo en los alumnos es crucial para equiparlos con habilidades esenciales que les permitirán tener éxito en la vida, ser ciudadanos informados y contribuir de manera significativa a la sociedad.

L'EXPERIÈNCIA DEL TEATRE AL BATXILLERAT

ENTRE TELONS I RIALLES: TRAVESSA TEATRAL DE BATXILLERAT A BARCELONA

Per a alguns pot semblar estrany que nosaltres, alumnes del Batxillerat Científic, gaudim tant d'anar a teatre. El cert és que l'art és per a tothom, no només per a aquelles persones que l'estudien, tot i que elles, potser, l'aprecien en major grau. A més, anar a teatre és tota una experiència: hi vas amb els teus amics i amigues, veus l'obra i després vas a sopar i la comentes.

En aquest punt volem deixar clar que el teatre no és res comparable amb les pel·lícules, tot i que des de fora ho pugui semblar. Quan estàs sol a casa teva i decideixes mirar Netflix o qualsevol altra plataforma digital, no perceps amb tots els sentits. En canvi, el teatre és una experiència immersiva on el públic interactua amb els actors i actrius. Somrius, plores, saludes, t'alegres, t'entristeixes, aplaudeixes, xiules... Formes part de l'audiència. Etis, doncs, una part de l'espectacle perquè ets l'espectador i, de fet, el teatre depèn de tu. Sense gent que senti goig davant l'escenari, no existiria. I darrerament amb la digitalització s'està perdent...

Hem de tenir en compte que el teatre és, potser, la forma d'ensenyament més antiga i avui dia, en canvi, se sent de lluny, xiuxiuejat entre el soroll d'una societat que ja no el troba necessari i indispensable, que ja casi no el protegeix, a excepció és clar de les persones de l'ofici, la passió de les quals és actuar i fer sentir empatia als espectadors que tenen davant.

Què és, doncs, per nosaltres anar al teatre? Després de submergir-nos en aquest món i aprofitar qualsevol oportunitat per anar-hi (*Boja, Canto jo i la muntanya balla, Estimada Mort*), hem arribat al consens que el teatre és diferent per a cadascú de nosaltres. Ens és impossible donar una definició comuna; tanmateix, sí coincidim en el fet que ens ha proveït d'una gran aportació moral i que hem guanyat en riquesa sentimental simplement seient-nos i escoltant. Perquè, tot i que no ho sembli, de vegades, la manera més simple d'aprendre i millorar-se com a persona és fer silenci, parar atenció, sentir empatia i esbrinar per què un se sent reflectit en els personatges que veu a l'escenari.

El teatre, permeteu que ho diguem, no va dirigit exclusivament a avis i àvies, sinó que és especialment important per als joves, nosaltres. Hem d'aprendre a apreciar l'esforç que representa preparar una obra de teatre i actuar, hem d'aprendre a empatitzar, hem d'aprendre a sentir i expressar-nos obertament, hem d'aprendre a valorar la rellevància del teatre en la història de la humanitat i hem d'aprendre a estar atents durant dues hores al que, potser, quan acabi, ens marcarà la vida.

Clàudia Cervera i Ainara Gómez

TEATRE QUE TRANSCENDEIX

Tenim ganes de créixer, tot i que a vegades tenim por del nostre propi futur. Una de les raons per les quals volia fer-me gran i arribar al Batxillerat era la convivència amb els professors i les activitats que ens oferien, segons havia sabut en ser la sisena de sis germans que estaven passant o havien passat per aquesta etapa. Era en aquest moment quan els envejava, i les ganes de fer-me gran envaïen el meu cos mentre anava descobrint el que feien al llarg de l'etapa amb els seus amics i professors. Quan acabaven exàmens, m'explicaven, tenien la possibilitat de passar tots plegats una tarda al teatre.

Ja han passat uns quants anys i ara soc jo qui, a l'hora del sopar, explica les històries que hi ha darrere de les obres teatrals de què gaudim amb l'Escola. Si he de ser sincera, anar al teatre no era una de les meves aficions preferides; tot just em cridava l'atenció. L'única raó per la qual tenia tantes ganes d'anar-hi era per poder viure experiències semblants a les dels meus germans, ja que sempre que hi anaven s'ho passaven molt bé.

I va arribar el dia, una jornada normal i corrent, en què em van oferir una entrada per a una obra que, en un futur, m'obriria els ulls i canviaria el meu punt de vista respecte al teatre. Era *Tots eren fills meus*, interpretada per un antic alumne de BetàniaPatmos, entre altres. ¿Qui hagués dit mai que veure una representació teatral ens fes reflexionar i preguntar-nos qüestions tan essencials que prèviament no ens havien passat pel cap? Què té de bo el teatre? Doncs que és una forma de gaudir de la literatura, de l'art. A més, encara que actuin els mateixos actors i el director sigui el mateix, el teatre mai no és igual dues tardes seguides; cada funció és única i, l'audiència, és a dir, nosaltres, hi formem part, fent-ho encara més especial. La relació entre els que se situen dalt de l'escenari i els espectadors és el més important i crea un mena d'art comunitari.

Ha estat l'Escola qui m'ha donat l'oportunitat d'haver viscut aquesta experiència amb els meus companys; i els professors ho han fet encara més màgic. A diferència del dia a dia a l'aula, al teatre aprenem tots, tant els alumnes com els professors, ens posem al mateix nivell, i vivim i gaudim del mateix: d'una experiència inoblidable.

Anna Martí

L'ENERGIA SOLAR A L'ESCOLA

Plaques fotovoltaïques

Sostre de l'edifici d'ESO

Sostre de l'edifici de Primària

El centre disposa des del mes de març d'una potència instal·lada de 110 kWp, el que suposa més del 20% del consum elèctric. Només en aquests pocs mesos hem estalviat l'emissió de 80 tones de CO₂, que equivalen a haver plantat uns cinquanta arbres.

Instruments de mesura

Des d'aquesta pantalla es pot observar els diferents valors de producció elèctrica del sistema.

Un endoll i un interruptor

Permeten connectar qualsevol aparell elèctric a la instal·lació.

Les bateries

Emmagatzemen l'energia elèctrica per ser utilitzada quan el sol no arriba als panells.

El distribuïdor

Reparteix l'energia elèctrica generada pels panells solars cap a les bateries, el tren o els endolls, assegurant-ne la protecció i el control. Si cal, permet la connexió i interacció entre el sistema solar i la xarxa elèctrica convencional.

L'inversor

La funció principal de l'inversor és convertir el corrent continu (CC) generat pels panells solars en corrent altern (CA), que és la forma d'electricitat utilitzada en els nostres habitatges.

Panells fotovoltaïcs

Estan formats per moltes petites cèl·lules fotovoltaïques de silici. Els fotons impacten contra elles i els electrons es posen en moviment generant un corrent continu (CC).

Elements de seguretat i control

Són diversos dispositius que garanteixen la seguretat de la instal·lació i en permeten la posada en marxa i l'aturada en cas necessari.

- Estalviem l'emissió de 140 tones de CO₂ a l'any.

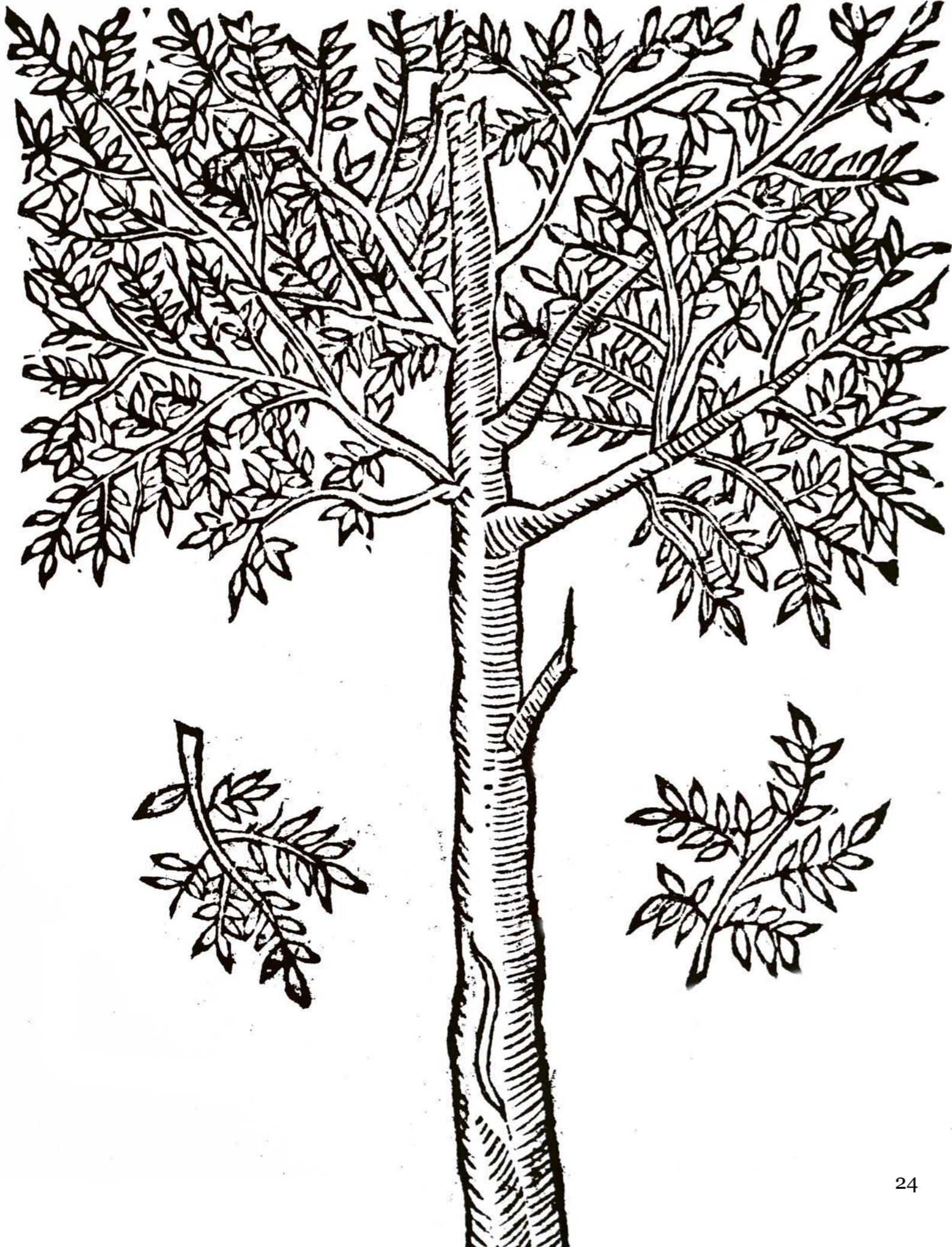
- Equival a plantar 75 arbres cada any.

El tren de l'Escola es mou gràcies a l'energia elèctrica generada per l'estació solar fotovoltaïca.

A l'Espai dels Horts també disposem d'una petita central fotovoltaïca a l'abast de tothom. Allà podeu observar tots els elements necessaris per transformar l'energia solar en energia elèctrica i, així, conèixer com funciona una de les energies del futur.

Aquest projecte del tren és una proposta educativa ideada, construïda i conservada per l'equip de manteniment de l'Escola coordinat per Raimon Colías.

LA CULTURA DE L'ARBRE

JOSEP SELGA

Aquest article és la versió escrita de la lliçó inaugural impartida davant del claustre de l'Escola Betània Patmos el 13 de setembre de 2023 per Josep Selga, biòleg, arboricultor, professor i impulsor de l'Associació Espanyola d'Arboricultura¹

Una vegada hi havia un fuster i el seu aprenent, que anaven fent camí. Es van trobar amb un arbre gran, majestuós; un arbre tan important que la gent del poble el considerava l'esperit del lloc.

El fuster, però, ni es va parar. En canvi, l'aprenent se'l va mirar i, sorprès que el fuster no ho fes, li va dir:

–Mestre, podríem treure molta fusta d'aquest arbre, no?

El fuster, sense parar-se, li respon:

–És un arbre inútil. Aquest arbre no serveix per a res.

Aquella nit, quan el fuster estava dormint, se li va aparèixer l'arbre en somnis. Li va dir:

–Al llarg de la meua vida he estat moltes vegades a punt de morir sota una destal. Però precisament perquè m'han considerat inútil encara estic viu i tinc l'edat que tinc.

Aquest conte, que va escriure Chuang Tzu, mestre i filòsof xinès, al segle iv abans de Crist, em permet introduir una paraula, *utilitat*. Per què serveix? Per què serveixen els arbres? Per què serveixen els mestres? Per què serveix tot el que tenim o tot el que podem observar en el nostre món? Per què serveixen les matemàtiques, el llatí o la història? Aquesta pregunta, d'alguna manera, està en el nucli de la visió que tenim del món, dels altres i de nosaltres mateixos. En la nostra cultura tecnocientífica occidental la utilitat és un dels paradigmes més importants.

Per què serveixen els arbres? La pregunta no s'adreça als arbres fruiters, ni als arbres forestals, sinó als arbres urbans, aquests que tenim en els carrers i places de pobles i ciutats; aquests arbres que semblen invisibles, que no veiem. Hi ha estudis que diuen que només els notem quan es produeix un canvi, per exemple, quan els poden, quan els cau la fulla o quan els talen.

Chuang Tzu, mestre i filòsof

UNA BONA PREGUNTA: PER QUÈ SERVEIXEN ELS ARBRES URBANS?

Els professionals fructicultors i forestals es van mirar els arbres urbans i van formular aquesta pregunta: «I aquests arbres, per què serveixen?» No produeixen res. I algú va dir, «per fer maco», i des de llavors per diferenciar l'estudi dels arbres urbans dels fruiters i dels forestals es parla d'arboricultura ornamental.

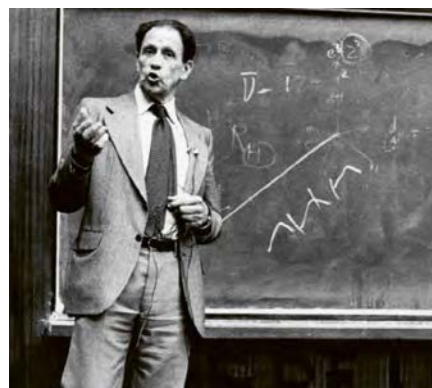
Si es busca al diccionari la paraula *ornamental*, llegim que és un adjectiu que deriva d'*ornament* i l'ornament es defineix com a «quelcom accessori que s'afegeix a una cosa per embellir-la o adornar-la». Per tant, el qualificatiu *accessori* ja vol indicar que els arbres urbans no són importants. Per altra banda, en aquesta societat de la informació, hem confós la bellesa –que és un valor intrínsec a la natura– amb l'aparença, que està vinculada als gustos de les persones i, per tant, genera arbitrariedad. Conseqüentment, si usem la paraula *ornamental*, estem banalitzant el sentit dels arbres urbans.

L'ARBRE COM A SUPORT A LA VIDA

Vaig tenir la sort de tenir com a professor en Ramon Margalef, considerat l'ecòleg peninsular més prestigiós. En els seus estudis, Ramon Margalef va fer una comparació entre el medi aquàtic i el medi terrestre. Explicava que en el medi aquàtic la profunditat dels oceans és la que dona espai i temps perquè es produeixin les diferents condicions ambientals, perquè es generin diferents hàbitats i diferents organismes. Afegia que aquesta diversitat està representada sobretot pel plàncton: a la part més superficial de l'oceà hi ha el fitoplàncton –que té capacitat fotosintètica i que seria la part productiva de l'oceà–, mentre que la part més fosca seria la part respiratòria de l'oceà. És aquesta verticalitat i aquest moviment d'intercanvi entre les diferents profunditats de la massa líquida dels mars la que genera la diversitat de la vida en el medi marí.

I quan la vida va voler conquerir els continents es va trobar que només podia treballar amb dues dimensions. En les restes fòssils de fa uns milers de milions d'anys, les primeres mostres de vida en les plataformes continentals són el que es coneix com a biofilms, és a dir, petites capes de pocs mil·límetres de vida sobre les roques. Per tant, el món en aquell moment, almenys a la part terrestre, era una gran superfície. Van haver de passar molts anys fins que van aparèixer vegetals arborescents que van donar volum a la vida terrestre.

Segons Margalef, aquest treball, el de donar gruix a la biosfera, l'han fet els arbres. Els arbres han generat les condicions d'alçada i de durabilitat perquè es produeixin diferents hàbitats, diferents nínxols ecològics i, per tant, diferents organismes. A la part més superior és on tenim sobretot la producció i, a la part inferior, és on tenim sobretot la respiració. Dit d'una altra manera, tot el que s'ha esdevingut a la superfície de la terra, inclosa la nostra aparició, és conseqüència de la presència dels arbres.

Ramon Margalef, professor i ecòleg

29 En el paisatge del Devonià, el que hi havia fa uns 400 milions d'anys, van habitar a la Terra els primers organismes arborescents. Aquests organismes van anar evolucionant fins que va aparèixer una molècula molt interessant, la molècula de lignina, un polímer de cadena llarga i molt estable. La lignina és un dels principals components de la fusta que va fer que no només el planeta s'eixamplés i agafés volum, sinó que també va donar temps perquè passessin les coses. Hi ha molt pocs organismes que tenen capacitat xilòfaga, és a dir, capacitat de descompondre la fusta, un material orgànic poc biodegradable i que, com a conseqüència, dona durabilitat i longevitat als arbres. Per tant, els arbres donen espai i temps a la biosfera perquè es generi la diversitat de la vida.

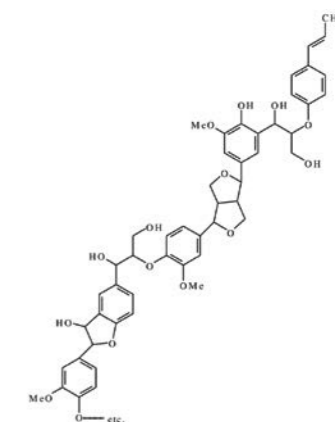
L'ARBRE, UN ELEMENT DETERMINANT EN L'HABITABILITAT

En aquest univers terrestre, els humans, en quin hàbitat vivim? Les nostres ciutats són habitables? La paraula *hàbitat* és un concepte que deriva de l'ecologia i que fa referència a un territori que té les condicions idònies perquè una espècie es pugui desenvolupar en plenitud.

On ens vam desenvolupar els humans? Es probable que els homínids dels que descendim es desenvolupessin entre el bosc i la sabana. En aquest paisatge és on hi ha els arbres més grans. I és aquí, prop d'aquests arbres, on vivien els nostres avantpassats perquè hi van trobar tres coses fonamentals: refugi, aliment i energia. Si es fa una anàlisi de la llargada temporal dins la cronologia de l'evolució humana, tothom coincideix que hem viscut en aquest paisatge i amb una economia caçadora-recol·lectora com a mínim durant dos milions i mig d'anys.

Som pagesos des de la revolució neolítica i aquesta durada de temps es representa en un trosset molt petit de l'eix cronològic de la vida de la humanitat, perquè estem parlant de milers d'anys. I si es tracta de marcar l'evolució des de la Revolució Industrial, aquest període seria un puntet que quasi no es nota, perquè només fa uns centenars d'anys. Per tant, si confrontem els milions d'anys que l'home ha viscut com a caçador-recol·lector amb els milers d'anys que ha estat pagès o amb els centenars d'anys des de la Revolució Industrial, sense cap mena de dubte el que ha configurat més la nostra anatomia, la nostra fisiologia i la nostra psicologia ha estat la nostra vida a redós dels arbres.

Ens agradin o no ens agradin (això, ara, no té cap importància), tenim en el nostre codi genètic, en la nostra memòria filogenètica, totes les empremtes d'aquest període que ha configurat la nostra forma de vida. De fet, quan els humans van deixar de ser nòmades i van començar a ser semisedentaris i van construir els primers poblats, allò rellevant no era la composició de les cabanes; l'important era estar sota els grans arbres. És a dir, el lloc on l'home se sent a casa.

Seqüència de la molècula de lignina

Carl Gustav Jung, metge i psiquiatre

Tant és així que si heu viatjat una mica sabreu que hi ha moltes referències a un gran arbre en els orígens de la cultura indoeuropea. En aquesta cultura, el que era l'esperit del lloc, el que realment unia la col·lectivitat formant el poble, no eren les cases; era la presència d'un gran arbre venerable. Sota d'ell es feien els juraments, se celebraven els judicis, s'hi feien rituals i festes. Quan Carl Gustav Jung parla de l'inconscient (la part no conscient de la nostra psique) diferencia l'inconscient personal, que està vinculat a la biografia de cadascú, a la història de la família, al lloc on s'ha nascut, d'un inconscient col·lectiu. I va demostrar que aquest inconscient col·lectiu és universal, que el tenim tots els humans sigui quina sigui la nostra història, la nostra religió o el nostre lloc d'origen. Dins d'aquest inconscient col·lectiu que compartim tots els humans del planeta, hi ha el que va anomenar *arquetips universals*, és a dir, símbols que ens connecten amb la nostra essència. I segons Jung, el símbol universal que ens connecta amb la vida i amb el cosmos és, per a totes les cultures, l'arbre.

LA NATURA PROPERA ÉS EL QUE ENS CONFIGURA

Però, quan parlem d'arbres, moltes vegades, sobretot els urbanites, tenim tendència a idealitzar-lo i diem: «Aquest cap de setmana he estat al Montseny i he vist uns faigs preciosos! o «Vaig anar als Estats Units i hi ha unes sequoies immenses!». No parlo d'aquests arbres. Parlem dels arbres de cada dia, dels arbres que no veiem i que estan a les nostres places, als nostres carrers, als patis de les escoles (d'algunes escoles), que viuen, diguéssim, sense fer soroll. És la natura propera, quotidiana, invisible.

Als anys setanta del segle passat, la humanitat va fer tot un esforç per protegir algunes zones del planeta —perquè ja deien que la cosa anava a mal borràs— i van aparèixer les reserves naturals. Va semblar que això ja era molt. Actualment tothom té clar que el futur no es juga als parcs naturals. El futur es juga a casa, als carrers i a les places, a les quatre herbes que tenim darrere l'eixida o en espais com el Clos Montserrat. La natura propera és la que ens configura com a persones, no la natura extraordinària que visitem quan ens disfressem d'exploradors per anar al Montseny o a Yosemite. No és aquesta la natura que ens configura. La natura que ens configura és aquella amb la qual ens relacionem cada dia, la que tenim al costat de casa, la senzilla, la humil, la quotidiana, la que potser no notem.

Fa uns anys un periodista americà, Richard Louv, va escriure el llibre *Los últimos niños en el bosque*, on fa tota una reflexió sobre les generacions americanes que encara van tenir un cert contacte amb la natura propera i les generacions que ja no havien tingut aquest contacte. Louv explica com hi ha una relació causal entre moltes síndromes i molts problemes de desenvolupament cognitiu, emocional o relacional que viu la població de manera creixent. Ell no era psicòleg, era el periodista del col·legi de psicòlegs, però els psicòlegs van validar la seva tesi i ara, de forma universal, ja es parla de «trastorn per dèficit de natura».

Los últimos niños en el bosque,
de Richard Louv

31 UN ARBRE NO ÉS UN ANIMAL

Francis Hallé, professor emèrit de la Universitat de Montpel·lier, especialista en flora tropical i excel·lent dibuixant, va fer un dibuix d'una selva tropical amb dues persones que l'observen i exclamen: «Què fabulosa tota aquesta fauna!». Els espectadors només es fixen en els sorolls dels animals sense percebre la gran diversitat de vida vegetal que ofereix la selva tropical dibuixada. Només veuen el que es mou o fa soroll, la resta per a ells és el decorat. Aquesta actitud limitada manifesta una enorme ceguera cultural de la qual nosaltres no ens salvem. La majoria de la societat occidental no només som antropocèntrics sinó que també som zoocèntrics. Mirem el món amb ulls d'animal i no podem entendre altres formes de vida que no segueixin aquesta pauta.

Si revisem el relat bíblic veurem que davant d'un diluvi universal es va agafar una parella de cada espècie animal per salvar el món dins d'una arca. Creieu que això hauria funcionat realment? No falta com a mínim una altra arca? L'arca de les plantes? I què fan —i fem— els animals sense plantes, si som incapaços de generar aliment?

Aquesta divisió tan esbiaixada del món animal i del món vegetal l'hem portada impregnada al llarg de tota la història en la nostra cultura. Ja Aristòtil feia aquesta divisió. I aquesta visió jeràrquica dels diferents regnes era freqüent al Renaixement i ha perviscut fins els nostres dies. Es nota fins i tot en el llenguatge quotidià. Per exemple, es manifesta quan tenim una persona que està immòbil en un llit i ens la mirem pensant: «Pobre, es troba en estat vegetatiu!».

QUINES DIFERÈNCIES HI HA ENTRE EL MÓN ANIMAL I LES PLANTES?

No és cert que les plantes no es moguin. En tot cas podríem dir que les plantes no es desplacen, però les arrels es mouen, els gira-sols giren i moltes flors s'obren i es tanquen. Qualsevol planta en el seu creixement es mou, això sí, amb una velocitat generalment diferent a la del moviment animal. Però també tenim plantes que es mouen a la velocitat del moviment animal, com ara les plantes carnívores o les fulles de la sensitiva, *Mimosa pudica*. Per tant, la diferència no és el moviment. Això ens ho hem inventat nosaltres. On és la diferència? La diferència és en l'obtenció d'energia i l'organització.

Centrem-nos en l'energia i preguntem-nos per què els animals ens hem de desplaçar. Per dues raons: una, perquè som incapaços de generar el nostre propi aliment i dues, per no ser aliment d'un altre animal. I ara, per què els arbres no es desplacen? No ho fan perquè transformen l'energia solar, el CO₂ de l'atmosfera, l'aigua i els nutrients del sòl en aliment. No han de desplaçar-se per anar a buscar aliment. Aquesta és la gran diferència. Per tant, el *handicap*, si és que n'hi ha algun, que ja és una manera tendenciosa de veure les coses, no el té el món vegetal.

Francis Hallé, il·lustrador

Sensitiva, *Mimosa pudica*

Parlem de l'organització. Si observem els animals més complexos, cada vegada els descobrim més òrgans, és a dir, més especialització; en canvi, si anem a les plantes més complexes, només en tenen tres: arrel, tija i fulla. Les plantes aconseguen la complexitat a partir de premisses senzilles, però això no les fa inferiors als animals, sinó que treballen amb altres estratègies.

Podem parlar d'intel·ligència vegetal? Comencem per recordar que la paraula *intel·ligència* deriva del llatí *intus legere*, que vol dir *entre* i *escollir*, és a dir, *saber escollir*. Les plantes saben escollir? Segons Charles Darwin, sí. Aquest senyor, un dels científics més prestigiosos del món reconegut a totes les acadèmies del planeta, no es va atrevir a publicar en vida un llibre que tenia escrit, *El poder del moviment en les plantes*. No el va publicar perquè la seva societat no estava preparada per acceptar les tesis que defensava. El seu fill Francis va haver d'esperar que el pare estigués mort per editar-lo.

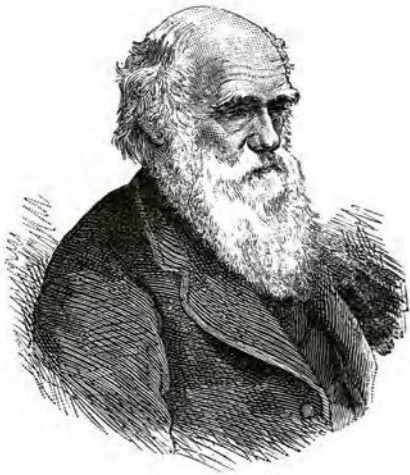
Què deia en aquest llibre que fos tan «condemnable»? «No és exagerat dir que la punta de l'arrel d'un arbre està dotada de sensibilitat i és capaç de dirigir el moviment a les regions adjacents, actua com el cervell d'un animal inferior». Anatema! Per això va ser calumniat i, de fet, en moltes universitats aquest text encara no es fa servir.

QUÈ ÉS UN ARBRE?

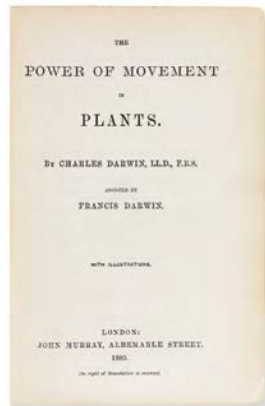
Entre els científics no hi ha consens sobre si el creixement secundari és una condició *sine qua non*. Segons la postura més restrictiva, hi hauria tota una sèrie d'espècies que no tenen creixement secundari i, en canvi, sí tenen creixement en alçada, com són els licopodis, les falgueres arborescents, les palmeres i els dragos. Per tant, sembla més encertat parlar d'arborescència, és a dir, l'estratègia que tenen algunes espècies vegetals per agafar alçada i longevitat. És la base del medi terrestre.

Quan a Ramon Margalef li van preguntar què era un arbre va dir que «per a descriure apropiadament la complexitat d'un arbre cal un poeta».

Un arbre és temps fet vida. Hi ha una ciència, la dendrocronologia, que es basa en el coneixement del temps a través de l'estudi dels anells de creixement dels arbres. Tot el que passa al planeta queda gravat en ells. Els arbres són com matrioixques, les nines russes buides i desmuntables que es contenen les unes a les altres. Si es talla transversalment un arbre, veurem totes les nines russes que hi ha al llarg de la vida d'aquell arbre. Els arbres són, doncs, la memòria viva del planeta.

Charles Darwin, científic

The power of movement in plants, de Charles Darwin

33 VEURE I CONTEMPLAR ELS ARBRES

L'escriptor americà David Foster Wallace, quan li van demanar que fes la sessió de graduació de Kenyon College l'any 2005, va començar el seu discurs així: «Una vegada hi havia dos peixos joves que anaven nedant i es van creuar amb un peix més gran nedant en sentit contrari. Quan va arribar a l'alçada d'ells els va saludar amb el cap i va dir-los:

–Com està l'aigua?

Els peixos joves no van contestar i al cap d'una estona un dels joves li diu a l'altre:

–Què és això de l'aigua?».

Aquesta història explica que moltes vegades allò més evident, més obvi i més important no ho veiem. La mirada i la posició que nosaltres prenem davant de la realitat i davant del món condiciona el que veiem. En el llenguatge manifestem les nostres creences i els nostres pensaments. Abans parlàvem de recursos naturals i de visió utilitària al cent per cent, però ara estem parlant de medi ambient, de l'entorn. D'entorn de qui? És a dir, seguim posant-nos com a protagonistes, tot gira al nostre voltant. Encara no ho hem entès del tot. No es tracta d'estar a la natura. Simplement «som natura».

La mirada de l'infant és un punt de partida, cal respectar-la. Hi ha una paraula en castellà molt potent per explicar aquesta concepció de la mirada. És la paraula *asombro*, una paraula que ens obliga a obrir la boca. Els infants ja venen de sèrie amb la capacitat de l'*asombro*, el porten incorporat. Hi ha un llibre molt interessant de Catherine L'Ecuyer, *Educar en el asombro*, que és tan suggeridor i tan interessant que ara és una referència en el món de l'educació. Només, com a exemple, diu: «Els nens petits se sorprenden perquè no donen el món per suposat, sinó que el veuen com un regal». I es pregunta: «Què és el misteri? El misteri no és allò que no s'entén. És el que mai no acabem de conèixer. És allò inesgotable. Per això els nens estan fascinats davant del misteri, perquè hi veuen una oportunitat de coneixement infinit».

QUÈ ENS PODEN ENSENYAR ELS ARBRES?

M'agradaria testimoniar el que he après dels arbres durant tots aquests anys que porto treballant amb ells. Per aquest motiu parlaré de cinc paraules: *quietud*, *permanència*, *humilitat*, *col·laboració* i *resiliència*.

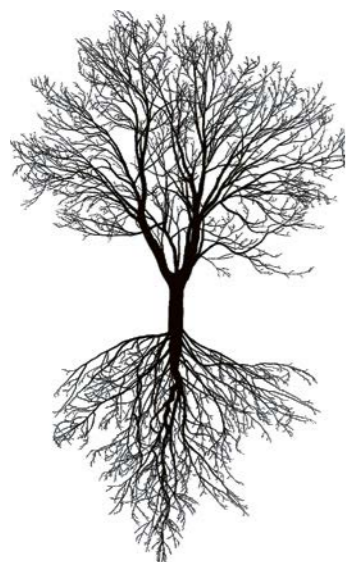
Començaré per la paraula *quietud*. Una vegada van preguntar-li a una persona d'edat avançada: «De tots els consells que vostè ha rebut al llarg de la seva llarga vida, quin és el que l'ha ajudat més?». L'avi va restar en silenci una estona i tranquil·lament va contestar: «Quan jo era petit els meus pares em van ensenyar a creuar els carrers; em van dir "Primer, para't; després, mira; i, si no veus cap perill, passa". Això em va ensenyar que abans de fer res, abans de prendre qualsevol decisió, primer, m'he d'aturar». La quietud és la capacitat de parar, acció (quina paradoxa) molt fonamental.

David Foster Wallace, escriptor

Educar en el asombro, de Catherine L'Ecuyer

Per poder escoltar, per entrar en el silenci, per captar la realitat, per posar atenció, per contemplar, cal aturar-se. Però si els adults no parem mai, si l'únic que fem és una cursa d'activitats inacabable, com demanarem als infants que ho facin?

La segona paraula és *permanència*. Tots nosaltres tenim la necessitat de desplaçar-nos. És evident, forma part de la nostra essència com animals. Però tots els éssers vius també tenim la capacitat d'estar. Perquè si no estem, només passem i no podem copsar el sentit de les relacions, el sentit de la vida. L'arbre ens ensenya a estar; la permanència és el que dona el sentit del lloc. L'educació necessita la permanència, l'educador ha de ser-hi. En el fons, el que valoren els nostres infants dels educadors és tenir-los: «que hi siguis, papa, mama, que hi siguis».

La tercera paraula és *humilitat*, mot amb una etimologia sorprenent. *Humilitat* ve de la paraula *humus*, és a dir, la part viva del sòl, de la terra. I, curiosament, és la mateixa arrel que té la paraula *humà*, que també ve d'*humus*, perquè en determinades cosmovisions l'home neix de la terra. L'arbre s'arrela en la terra abans d'alçar-se cap al cel. El sòl és el paisatge ocult que ens sosté.

I parlant de sòl, una altra paraula que m'han ensenyat els arbres és *col·laboració*. Quan estudiem com són les arrels dels arbres, ens adonem que formen una gran xarxa. Això d'internet no ho hem inventat els humans, fa molts milions d'anys que està inventat. El subsol d'un bosc és una gran xarxa de comunicació, d'ajuda i de col·laboració. Les arrels s'empelten entre elles i els fongs estableixen relacions simbiòtiques amb elles i conformen grans xarxes de comunicació entre tota l'estructura del subsol forestal.

De fet, aquesta idea que la col·laboració ha configurat l'evolució la devem a una de les científiques més importants del segle xx, Lynn Margulis, biòloga americana experta en microbiologia. A nivell científic, Margulis va representar un canvi de perspectiva en el món de la ciència que ha tingut conseqüències en tota la biologia. Va ser la primera persona que va atrevir-se a dir que la teoria de la selecció natural dels neodarwinistes no funciona per competència, sinó que ho fa per col·laboració. Per tant, aquesta idea del capitalisme que utilitza la simbologia de la selecció natural per justificar la competència entre grups socials no té una base científica; sí que en alguns casos hi ha sistemes de competència, però la primera força de l'evolució és la col·laboració, començant per la nostra cèl·lula eucariota.

Lynn Margulis, biòloga

35 I per últim, la paraula *resiliència*, que és aquesta capacitat que té un sistema de sobreposar-se als traumatismes, a les pertorbacions o a les alteracions. Segur que la majoria dels lectors d'aquest article heu vist un arbre buit per dins però viu per fora com ara el castanyer de Can Cuch, a Cànoves i Samalús. Però qui ha vist una vaca viva i alhora buida? Per què poden haver-hi arbres buits i vius? Molt simple: perquè estem parlant de dues estratègies de vida totalment diferents. Arbres i animals no partim de les mateixes premisses, no hem seguit les mateixes estratègies. Per tant, no podem mirar els arbres amb ulls d'animal. L'arbre buit i viu té tot de rebrots. Alguns estimen l'edat del castanyer de Can Cuch en més de 400 anys. Però, qui té 400 anys? La soca els pot tenir, però no els rebrots que es veuen. Aquests rebrots no tenen més de 50 o 70 anys, perquè tot l'arbre és una colònia, no és un individu. La comunitat sobreviu els individus. Per tant, la seva estratègia de supervivència va molt més enllà que la vida d'un individu. Ho podem veure, també, en dues oliveres de l'Escola.

Castanyer de Can Cuch

UNES ANOTACIONS FINALS

La vida és la mestra i nosaltres som els aprenents, i ho serem tota la vida per molt que tinguem títols i ens haguem passat la vida ensenyant. Sempre serem aprenents. La gràcia de la nostra feina no és ensenyar, com ens han dit sovint, sinó acompanyar. L'acompanyament és desplegament, és participar en la descoberta del món que fa l'infant i, en aquest desplegament, nosaltres també aprenem. L'escola és l'espai de l'aprenentatge, per tant hauria de ser l'espai de la vida. Si la mestra és la vida, hem de fer espai a la vida dins l'escola. Però no es tracta només de fer activitats a la natura o de tenir l'arbre com a centre d'interès del curs, que està molt bé; es tracta de canviar de mirada perquè, si no ho fem, no ens transformarem nosaltres; i si no ens transformem nosaltres, no podrem crear res nou, ni podrem acompanyar tot el que sorgeix durant el desplegament dels infants. Ergo, hem d'anar bastant més lluny que complir l'expedient i fer activitats al pati o fer cosetes maques; hem de canviar el punt de partida.

No estic posant en valor les ciències naturals per sobre de les altres disciplines; no, això és per a tota l'educació. Un dels grans problemes del sistema educatiu és la fragmentació. La realitat és complexa i diversa i, en canvi, ens demanen tenir o ser especialistes. Però, si aquests especialistes no tenen una mirada oberta i transformadora, no podrem educar com cal. I tot això que pot passar a l'escola també pot passar a cada una de les nostres cases, de les nostres famílies i de les nostres comunitats.

La col·lecció

Recull de diferents treballs i projectes elaborats a l'Escola el curs 2022-2023

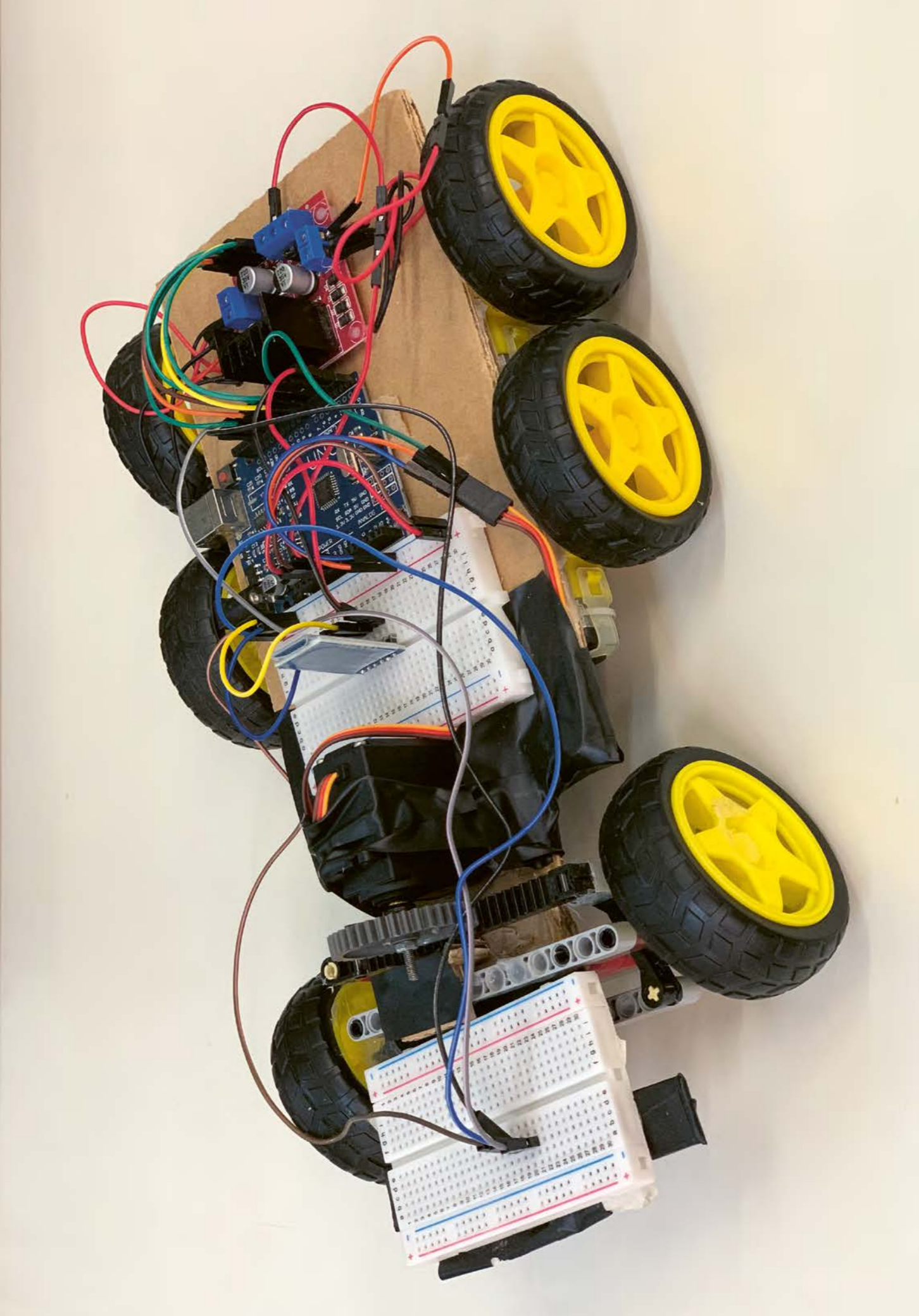

TEO CALVO / Alumne d'E14 / *Les fulles dels arbres de tardor* / Estampació

AITANA GARCÍA / Alumna de 1r de Batxillerat / *Volum* / Esculpir amb plans. Planxa de coure soldada

On les idees prenen vida

Espais per a la creació,
la col·laboració i l'aprenentatge

A més de les aules ordinàries i les aules virtuals, a l'Escola disposem de les remodelades aules taller Nautilus, Bender i Plató. Convençuts que són una part crucial de l'entorn educatiu de BetàniaPatmos, aquests espais ofereixen l'oportunitat d'aprendre a través de l'experiència i l'aplicació pràctica dels coneixements treballats a les diferents matèries. A més, l'existència d'equips i màquines adequades és fonamental per a l'èxit d'aquests tipus d'entorns educatius on les idees prenen forma i vida.

Al taller de tecnologia Nautilus, a l'aula de robòtica Bender i a l'aula Plató d'audiovisuals, els nois i les noies, a través de la pràctica, consoliden els aprenentatges teòrics experimentant i aplicant els seus coneixements en situacions reals, el que millora la comprensió i la retenció de la informació. En aquests espais, a més, treballen habilitats específiques i competències tècniques que són importants per al seu futur, i adquireixen experiència prèvia i confiança en l'ús de tecnologia i equips especialitzats. En definitiva, experimenten i innoven en el desenvolupament dels seus projectes tot fomentant la creativitat, la innovació i el pensament crític.

Per crear un entorn de treball òptim, però, també és imprescindible dotar les aules taller de maquinària segura i tecnologia modernes adequades als alumnes, cosa que els permetrà un aprenentatge més efectiu. Per això l'Escola inverteix en la millora dels espais i de la maquinària, i facilita la formació del professorat encarregat de supervisar-los i ensenyar-los als estudiants.

A més, l'experiència en aquests entorns aporta una sèrie d'avantatges i habilitats que són essencials per a una comprensió directa de com es realitza el treball real i les operacions tècniques. En un taller es presenten problemes i obstacles de manera regular, i els alumnes han de trobar solucions ràpides i efectives per continuar amb la feina. Aquesta habilitat de resolució de problemes es tradueix directament en la gestió de projectes i en la necessitat de trobar solucions eficients, per la qual cosa una aula d'aquestes característiques ajuda a desenvolupar habilitats de comunicació efectiva entre els membres dels grups de treball, fonamental per a la coordinació i la comunicació eficient amb els membres de l'equip durant el desenvolupament d'un projecte.

És necessari també treballar la capacitat de gestionar recursos, el temps, la maquinària o els materials per assegurar que els projectes es compleixin dins dels terminis fixats.

Tenir experiències en aquest tipus d'espais ajuda als estudiants a comprendre les limitacions i complexitats tècniques que poden afectar un projecte. Aquesta comprensió permet prendre decisions més informades i realistes durant la planificació i execució de les activitats. Conèixer les limitacions evita objectius no assolibles, contribueix a evitar tensions i facilita la col·laboració, l'empatia i el respecte pel treball manual i tècnic.

Per tot, disposar d'aules taller proporciona als nostres estudiants una perspectiva pràctica en la gestió de projectes. Les habilitats adquirides i la comprensió del treball pràctic fan que aquesta experiència sigui un actiu important per a qualsevol alumne.

EL SUCRE AFEGIT DELS ALIMENTS QUE MENGEM

És objectiu de l'equip de mestres de l'etapa d'Educació Primària promoure activitats significatives connectades a la vida real del nostre alumnat, propostes que el posicionin al centre i el facin partícip i responsable del seu propi procés d'aprenentatge. A través d'aquest tipus d'activitats, els alumnes tenen l'oportunitat de posar en pràctica els seus coneixements en projectes reals i desenvolupar una sèrie de destreses que els seran útils en molts moments del seu recorregut acadèmic i vital.

Una d'aquestes activitats es va desenvolupar el curs passat, quan els alumnes de 4t de Primària van iniciar, des de la matèria de Science, l'estudi del funcionament dels principals sistemes del cos humà. Cada curs, quan treballem el sistema digestiu, aprofitem per endinsar-nos en l'estudi de l'estil de vida i l'alimentació saludables. És en aquest moment que reflexionem sobre els nostres hàbits alimentaris, treballem els grups d'aliments i analitzem els tipus de nutrients que el nostre cos necessita a diari per tal de dur una dieta sana i equilibrada.

Durant el curs 2022-2023 aquestes reflexions van generar en els nostres alumnes un interès especial a investigar la quantitat de sucre afegit que porten els aliments que consumim en el nostre dia a dia. Algunes de les qüestions que van sorgir van ser: «*What happens to body chemistry after sugar is consumed*», «*How does the effect of sugar on body chemistry make us desire more?*» o «*What happens, over time, if a person eats too much added sugar too frequently?*».

Arran d'això, vam portar a l'Escola recipients buits de cereals, galetes, llet, cacau en pols, laminadures o

fruits secs, així com llaunes i ampolles de begudes que prenem a casa habitualment, entre d'altres. Fent ús d'aquest material vam aprendre a llegir els etiquetats dels productes i vam calcular la quantitat total de sucre afegit que porten, si era el cas. Al llarg d'aquest procés ens van anar sorgint una sèrie de dubtes i qüestions que no érem capaços de resoldre, raó per la qual vam acudir a alguns professors i altres professionals de l'Escola entesos en la matèria que ens van explicar, de manera molt visual i manipulativa, com funciona l'aparell digestiu, com es duu a terme l'absorció dels nutrients, les freqüències dels diferents grups alimentaris i, també i especialment interessant, la diferència entre els hidrats de carboni que contenen els aliments i els sucres afegits que hi ha en certs productes.

En paral·lel, vam treballar el projecte fotogràfic de 'sinazucar.org', a través del qual vam poder saber quina és la quantitat de sucre que el nostre organisme necessita consumir diàriament en funció de la nostra edat.

Finalment, i inspirant-nos en l'esmentat projecte, vam organitzar una exposició visual al Camí del Coneixement on mostràvem la quantitat total de sucre afegit que contenen els productes que havíem portat de casa i que consumim a diari. L'objectiu de tot plegat fou crear impacte i generar consciència sobre el tema entre els nostres companys, companyes, mestres i personal de l'Escola. I així va ser: durant diverses setmanes els passadissos de la nostra etapa van estar plens d'ulls que, encuriósits, s'aturaven a analitzar cadascun dels productes que hi havia exposats al Camí del Coneixement i es van generar diàlegs i discussions molt interessants entre els integrants de la nostra comunitat educativa.

QUÈ SABEM I QUÈ HEM DE SABER SOBRE L'ACTIVITAT FÍSICA

És dimecres 20 de setembre de 2023. Entrem a l'Escola amb ganes de saber què és el que saben els nostres alumnes sobre la pràctica de l'activitat física i de l'esport, i què identifiquen amb ella.

Passem per la sala de psicomotricitat de l'Edifici d'Infantil i ens trobem el grup d'EI3 C, els Oriols. Els preguntem què estan fent i ens diuen que aprenen i reconeixen les parts del seu cos. Practiquen i experimenten diferents ritmes de respiració i ja s'adonen que alguns d'aquests ritmes els ajuden a estar tranquils i relaxar-se.

A fora, a la pista, trobem un grup d'EI5, els Pica-Soques, que ens comenten que les hores de psicomotricitat els ajuden a créixer «més sans». Afegeixen, a més, que durant les classes entenen diferents maneres de relacionar-se amb els companys i a acceptar que no tots són iguals. Uns són més alts, altres més ràpids, però tots gaudeixen dels jocs que els proposen i hi participen amb entusiasme.

A la rampa trobem un grup de Batxillerat corrent. Estan treballant de valent i entre esbufecs ens diuen que parlaran més tard amb nosaltres, quan hagin acabat la pràctica de resistència.

Continuem desplaçant-nos per les instal·lacions esportives del Clos Montserrat i arribem a la Pista de gespa, on trobem un grup de 2n de Primària. En preguntar-los si és bo fer activitat física i per què ens responen que s'ho passen d'allò més bé i que els ajuda a estar més forts, a ser més ràpids i a poder jugar millor al pati amb els seus amics i amigues.

Arribem al pavelló i allà sentim el soroll de les pilotes. Hi ha un grup de 3r de Primària que ens explica que l'esport, com diuen ells, els ajuda a créixer més sans, a no posar-se malalts. També ens expliquen que a les classes d'Educació Física tots participen i que els més hàbils ajuden els que no ho són tant...; i que el secret d'una bona tècnica sempre és el resultat de la combinació entre l'esforç, la pràctica i la constància.

Després de l'hora del pati, continuem amb el nostre estudi...

A la Pista blava, als peus de la Torratxa, hi ha un grup de 6è de Primària. Responen les nostres preguntes disposats a no descuidar-se cap dels aspectes que han treballat a les classes i a les pistes. Ens parlen de beneficis físics: la força, la velocitat...; ens diuen que els ossos també els tenen més forts; alguns comenten que fent esport podran evitar patir determinades malalties del cor, dels pulmons... Un grup recorda algunes xerrades i activitats que es fan a l'Escola tot coincidint amb la Marató de TV3 i apunta també com a benefici la prevenció de malalties degeneratives i mentals. Una nena incideix en el fet que estar a l'aire lliure i en contacte amb la natura amb la companyia de la família i els amics la fa sentir millor. Tenen clar que la pràctica d'activitat física i esport els reporta molts beneficis, i no només a nivell físic.

Davant del menjador hi ha un grup de 2n ESO que corre per la pista. Sembla que tots s'hi esforcen... Parlem amb un noi i una noia que ens apunten aspectes que ja han anat sortint i n'afegeixen d'altres com entendre i acceptar el propi cos, les bones sensacions posteriors a la pràctica, el poder relacionar-se amb companys i companyes...

Passem per la piscina, on hi ha els Passerells, un grup d'EI4 entre salts, jocs i desplaçaments. Gairebé sense adonar-se, alguns nens i nenes van deixant enrere algunes pors i inseguretats per guanyar autonomia també en el medi aquàtic i poder sumar experiències motrius diverses.

L'últim grup, de 4t ESO, el trobem a la pista sobre el menjador. Per a algun d'ells la pràctica esportiva és la que fan a l'Escola. D'altres, tot i conèixer i poder citar tots els beneficis de la pràctica esportiva, diuen no tenir temps. Per sort, són molts els que segueixen la disciplina d'un equip o la inèrcia d'una activitat iniciada de petits.

Aquesta radiografia ens permet constatar que l'alumnat de Betània, des dels més petits fins als més grans, coneix a la perfecció els beneficis de l'activitat física. En coneix la base teòrica i també sap reconèixer les emocions que produeix.

Al llarg de la seva escolaritat s'ha treballat el tema, de manera global i des de diferents matèries, perquè coneguin tots els beneficis físics que comporta: creixement, salut cardiometabòlica, salut cerebral,

control de la pressió arterial, pes saludable, condició muscular, fortlesa dels ossos, equilibri i coordinació. A més, també són conscients dels beneficis socials i psicològics –per exemple, allibera ansietat–, que han sabut descriure i vienciar. Per tot plegat, estem contents de la nostra tasca perquè veiem que clarament gaudeixen de l'activitat física i l'esport, i identifiquen els seus beneficis.

Però ens adonem que tenim una gran feina a fer, i l'hem de fer de la mà de les famílies. Quan els nostres alumnes van deixant enrere la infantesa i entren a l'adolescència, moment en què han d'assumir noves responsabilitats, una part de l'alumnat allibera el seu horari disminuint o abandonant la pràctica esportiva, que a la seva edat resulta del tot necessària per poder desenvolupar-se saludablement. S'escuden en la manca de temps. Estudis recents, però, parlen dels beneficis intel·lectuals o cognitius de l'activitat física i demostren que existeix una correlació entre l'exercici físic i el rendiment mental: els infants i els adolescents que disposen d'una rutina física o d'una pràctica esportiva continuada són els qui rendeixen més en els estudis.

I no només això. Un dels valors principals que s'assoleix mitjançant l'esport és el compromís, compromís de no faltar a cap entrenament per responsabilitat amb els companys i per la pròpia voluntat de poder competir en les millors condicions possibles. Aquest valor, juntament amb l'esforç i la constància, són imprescindibles per als estudiants en aquestes etapes i, segons alguns estudis, estan relacionats amb uns bons resultats acadèmics, capacitat d'organització i autoexigència.

A l'hora de la sortida saludem un grup d'Alumni que, a la pista blava, s'entrena. Venen de diferents punts de la ciutat; uns estudien, altres treballen i alguns d'ells compaginen totes dues activitats. A la cita de l'entrenament, però, no hi fallen mai: saben que aquesta pràctica que van iniciar de ben petits a l'escola poliesportiva i que els ha acompanyat al llarg de la seva vida els ha ajudat a formar-se i a arribar allà on s'han proposat.

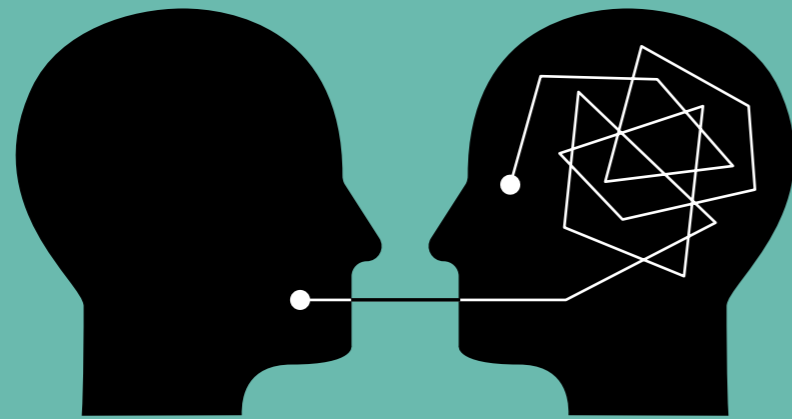
És estrany: com més m'esforço, més sort tinc.

Henry Ford

Cada interacció amb els nostres fills i filles és una forma de comunicació no constituïda únicament per paraules; amb el to de veu, la mirada, les abraçades i els petons també els transmetem missatges. Per tant, una bona comunicació és essencial si volem ajudar-los a construir una bona autoestima. D'una banda, els nois i noies creixen millor amb paraules d'ànim i elogis, i sentint-se escoltats, perquè es perceben a si mateixos com a dignes i estimats. D'altra, la manera com ens comuniquem amb el nostres fills no només els ensenya a comunicar-se amb els altres, sinó que modela el seu desenvolupament emocional i la manera en què construeixen relacions més endavant.

Com potenciar la comunicació amb els nostres fills i filles

63 Com ho podem fer?

Escoltar activament ajuda els nens i nenes a sentir-se escoltats i compresos. Mitjançant gestos com animar amb somriures o assentir amb el cap, podem demostrar que estem compromesos amb ells i que realment ens importen. Baixar al mateix nivell dels seus ulls mentre ens parlen pot ajudar-los a sentir-se més segurs i connectats amb nosaltres.

Comuniqueu-vos assertivament

Considerat l'estil de comunicació més efectiu, l'assertivitat ens permet expressar-nos des d'una perspectiva honesta, directa i respectuosa. Quan el fem servir, transmetem confiança en les conviccions dels interlocutors, si bé ens hem d'assegurar que no els comuniquem menyspreu.

Doneu importància a les petites accions

Quan el lloeu per accions específiques, eviteu el «ben fet» i proveu a ser més concrets: «He vist que t'has esforçat a tenir l'habitació endreçada, bona feina!». També podem felicitar-lo directament per la tasca i ajudar-lo a reflexionar i a ser autocrític amb el que ha fet o ha aconseguit amb aportacions tals com: «Veig que t'has esforçat a ordenar l'habitació. Estàs content del resultat? Creus que ho has fet bé?».

Poseu el focus en la conducta

Si esteu molests amb els vostres fills, assegureu-vos que les vostres crítiques i comentaris es dirigeixen al seu comportament i no a ells com a persones. Així, en lloc d'afirmar «No m'agrada que siguis un desendregat», proveu de dir «No m'agrada que deixis la roba a terra».

Passeu-hi bones estones

A mesura que els fills creixen, la criança pot semblar una tasca més seriosa. Per això és molt important divertir-se junts i gaudir d'una conversa alegre; és una manera fantàstica d'enfortir la relació. Pareu atenció als seus interessos i intenteu riure junts.

Per tant, si els nois i les noies viuen que poden ser oberts i honestos a casa, aquesta honestedat i obertura els donarà un marc de confiança per poder parlar de temes que de vegades es viuen com a tabús o complicats (les relacions afectivosexuals o el consum de drogues, per exemple). En definitiva, una bona comunicació amb els fills i filles els ajudarà a prendre bones decisions, a ser crítics amb altres decisions preses i a trobar solucions a les males decisions.

Seguidament us facilitem algunes recomanacions que us poden ajudar a aprofundir en aquest tema.

CALCAGNO NIETO, S. *Padres en acción*. Barcelona: Independently Published, 2023.

FABER, A. I MAZLISH, E. *Cómo hablar para que los adolescentes le escuchen y cómo escuchar para que los adolescentes le hablen*. Barcelona: Editorial Medici, 2006.

FABER, A. I MAZLISH, E. *Com hem de parlar perquè els fills escoltin i escoltar perquè els fills parlin*. Barcelona: Editorial Medici, 2013.

ROLLAND, R. *El arte de hablar con niños*. Barcelona: Diana Editorial, 2023.

THIÓ DE POL, C. *M'agrada la família que m'ha tocat*. Vic: Eumo Editorial, 2013.

TIRADO, M. *Límits*. Barcelona: Editorial Rosa dels Vents, 2022.

I TU COM INVERTEIXES?

Com bé diu l'historiador i escriptor d'èxit Yuval Noah Harari en el seu llibre *Imparables*, els éssers humans hem arribat a conquerir el planeta Terra fent ús d'un *superpoder* que no consisteix en la capacitat de volar, ni en la de córrer més ràpid que un guepard, ni a tenir una visió de raigs X, sinó en la capacitat de col·laborar entre nosaltres per un propòsit comú tot creant comunitats i aliances.

I què formem l'alumnat, les famílies, la direcció, el professorat, el personal d'administració i serveis, i els BPAalumni? La comunitat de BetàniaPatmos, una comunitat que es relaciona a diari i que esdevé l'entorn de formació acadèmica i creixement personal per a més de 1.400 infants i joves.

Com a membres, a més, tenim la capacitat d'invertir en ella, no en termes econòmics –com potser esperaves trobar pel títol de l'article–, sinó amb la nostra energia i capacitat d'empenta a través d'iniciatives i/o la implicació directa en les activitats que promou l'Escola, l'AFA o bé exercint com a representant de classe.

65 INVERTIR, EN QUÈ?

En el que tu vulguis, evidentment. Amb aquest article no pretenem assessorar-te sobre com invertir la teva energia o el teu temps en la comunitat BP, però sí et volem mostrar l'ampli catàleg d'oportunitats d'inversió de què disposes. Per triar i remenar.

La Festa de l'Escola, les campanyes solidàries, la Cursa Patxot, els caps de setmana d'aventura, la creació de la Comissió Menjador 21, el Trofeu Maria Paz Corominas, els intercanvis i estades lingüístiques, l'IMUNBP i moltes altres activitats que es duen a terme són fruit d'aquestes inversions, iniciatives que s'originen en pensaments i reflexions individuals de membres de la comunitat i que, fent ús del nostre *superpoder* de col·laboració i treball en equip, s'han convertit en una realitat de la qual tots i totes gaudim. El cert, però, és que la dinamització i manteniment d'aquestes activitats requereixen d'un esforç per mantenir-ne la seva continuïtat i, malauradament, no sempre s'aconsegueix un nombre suficient de persones voluntàries i/o participants per dur-les a terme com es desitjaria.

El catàleg, com veus, és ampli. I, si no en tens prou, sempre pots proposar una nova inversió en forma d'iniciativa o activitat.

QUINS RENDIMENTS PUC ESPERAR?

Destaquem-ne dos. Per una banda, la satisfacció personal de contribuir i col·laborar en el nostre entorn i ajudar a millorar-lo a través d'un altruisme genuí. Aquesta contribució voluntària et reportarà sens dubte beneficis immediats en termes de sentir-te útil, posar-te a prova per tirar endavant les iniciatives o crear nous vincles amb persones amb les quals, potser d'altra manera, no hauries interactuat. En definitiva, et convertiràs en un agent del canvi.

Per una altra, els nostres fills i filles aprenen observant, entre d'altres coses, els comportaments de les persones més properes. Aquesta actitud davant la comunitat els aporta un model a seguir. Podran copsar de primera mà que, com a famílies, valorem la seva educació i que estem disposats a invertir temps i esforç per millorar-la. Evidentment, això no només impactarà en la seva actitud envers l'escola, sinó que ajudarà a modelar la seva percepció sobre la vocació de servei i la importància de contribuir en el benestar de la comunitat.

I COM CANALITZO AQUESTA INVERSIÓ?

L'AFA esdevé la corretja de transmissió de tota aquesta energia. Des de l'associació no només s'impulsen i es mantenen activitats ja consolidades –com pot ser la Festa–, sinó que constantment s'ideen noves iniciatives que es duen a terme a través de les seves comissions.

Un dels èxits més recents ha estat la campanya de reciclatge de roba esportiva i llibres, on més de 200 famílies han participat. Aquest ha estat un clar exemple d'una iniciativa nascuda de la mà d'un petit grup de famílies que s'ha convertit en realitat tot aconseguint impacte en la comunitat i, en aquest cas, en el medi ambient.

La figura del representant de classe, per exemple, també és un altre vehicle d'inversió que esdevé un puntal en la relació entre famílies, AFA i Escola, donat que les propostes que es puguin recollir tenen un tractament prioritari en agrupar l'opinió d'un col·lectiu de famílies i, per tant, és més factible que s'acabin materialitzant.

Per últim, sorgeixen iniciatives individuals entre famílies que acaben esdevenint noves activitats o dinàmiques, com la creació de diferents grups/equips d'esports de mares i pares d'alumnes.

VALDRÀ LA PENA?

Per descomptat! En els aproximadament 15 anys que els alumnes passen a l'escola, cada petita inversió en energia o temps que puguem fer compta. La participació activa i el voluntariat són eines poderoses per construir un entorn educatiu sòlid, reptador i enriquidor a BetàniaPatmos.

Penseu, a més, que aquesta participació permet avançar cap a una comunitat més unida, on la col·laboració i el compromís esdevenen exemples a seguir per a un alumnat que, de ben segur, el replicarà ja sigui col·laborant amb la comunitat BP o en d'altres causes o iniciatives per a les quals tingui interès.

No t'ho pensis més i inverteix!

Drama & Play in Infants

67 Learning English at an early age is based on increasing exposure by using the language while playing, listening to stories, singing songs and chanting rhymes.

Drama&Play, a tailored programme for children from the ages of 3 up to 5, does just that. It is an activity consisting of additional weekly hours with the English language assistant during which the children act out small dramas, stories or tales. These are stories which they connect with since they are sometimes told at home too.

In *Drama&Play* the children put themselves, for example, in the shoes of *Goldilocks*, *The Hungry Caterpillar*, *Elmer the Elephant* or any other character by playing while having exposure to the language through dramatization, puppets, dressing up and reliving fairytales.

These sessions are held regularly and outside the group classroom accompanied by their class teacher. In order to put special emphasis on dramatization, *Drama&Play* often takes place in the theatre area created for this purpose, with costumes and props that make it magical, as well as educational.

Therefore, *Drama&Play* serves a double purpose. On the one hand it helps children with their fine motor skills when putting on or changing costumes and it teaches them how to zipper or button up, for example. Moreover it also helps them with following instructions, sharing and turn waiting.

On the other hand, children acquire vocabulary, phrases and expressions linked with very specific situations and milestones appropriate to their age in a very natural and interactive way.

To deliver the magic of storytelling, the English language assistant has put together multiple story bags which are packed with a magical world of characters, toys and realia. These everyday objects help the children

understand the stories as the teacher becomes the storyteller. This enables them to make connections to their own lives as they try to make sense of concepts and ideas.

While stories are being told, listening and engaging are set into motion. Pupils will be prompted to answer questions, start rhymes or repeat words or expressions connected with the story throughout the session. Sometimes songs or chants or physical responses will be elicited with the story. All of this is wrapped up with all the classroom talk that usually takes place in just any lesson taught in English such as “sit down”, “listen to the story”, “hands up”...

With the years, the number of story sacks and stories of our *Drama&Play* project has grown. It is always a great reward for teachers and language assistants alike to watch the happy faces of the children as they see us walk into the classroom with our special props!

To a certain extent the *Drama&Play* project is about the value of the words, emotions and everyday objects! In fact, it is about the value of drama at just any age and about the value of play, also at just any age.

Breves relatos sobre experiencias personales de voluntariado fuera de BP

69

AINARA GÓMEZ

Alumna de 2n de Batxillerat

Des de fa ja uns dos anys, formo part del grup KIDS Barcelona, un comitè d'assessorament científic que, penso, m'aporta coneixement i amistat –fins i tot fem sopars de Nadal i quedades similars com una gran família!

Formar part del KIDS m'ha permès entrar dins d'aquest grup tan divers i n'estic molt contenta. A més, aprenc contínuament. Aprenc què és estar malalt per a una persona de la meva edat, com tractar-la i com fer-la sentir el millor possible. M'encanta escoltar les experiències dels meus companys i companyes, i, per això, la major part del temps, a les reunions, jo escolto i deixo que parlin ells. Al cap i a la fi, són ells els que han passat per aquesta situació i, per tant, saben infinitament més que jo, si bé participo activament quan es tracten altres temes. En definitiva, doncs, donat que tot està orientat a millorar les vides dels nens malalts, crec que hem d'escoltar els que ho estan o ho han estat. És la clau.

Estic supercontenta de formar part del KIDS Barcelona!

HONOR PHILLIPS

Alumna de 2n de Batxillerat

This year I have had the opportunity to volunteer. At our school, we heard various presentations from members of different organisation and NGOs explaining their projects and encouraging us to apply to volunteer there. My friend and I decided to apply to a certain organisation that caught our eye called Fundació Estimia. Fundació Estimia is an organisation that works to facilitate the development of people with disabilities, accompanying them and their families in their main life processes. They have different areas working with people of different ages and I chose to go to the “Occupational Centre” where adults with different disabilities work.

I arrived on the first day of volunteering unsure of what my duties were exactly, but everyone was very welcoming and showed me around the centre. My role there was to talk to people, play games and spend time with them during their afternoon break. I quickly realised that this was not hard work at all, ” I enjoyed myself a lot and I grew close to many people there. I learnt a lot in my experience volunteering. It's definitely something I would recommend doing.”

NACHO CHAVES

Alumne de 2n de Batxillerat

«Porto ja cinc anys fent de voluntari a Sant Joan de Déu dins el grup #KIDS Barcelona, nascut el 2015. Nosaltres som un comitè d'assessorament científic format per joves pacients sans que ens dediquem a escoltar les noves iniciatives i projectes que neixen a l'hospital a fi de donar veu a l'opinió moltes vegades obviades de l'infant pacient, del jove pacient sobre temes i aspectes hospitalaris ben variats (innovació, recerca, disseny, assajos clínics...).

No som l'únic grup al món. N'hi ha més, amb els quals col·laborem tot unint les tres branques de la medicina pediàtrica internacional: el pacient, l'hospital i el centre de recerca. Honestament, trobo que la labor que fem els grups KIDS és de vital importància, perquè, no només ens ajuda a descobrir aspectes de la recerca i la medicina que normalment es desconeixen, sinó que, deixant la nostra formació i informació de banda, treballem per millorar la realitat i el present de moltes persones. I és que són les vides, les experiències i les històries de molts infants les que s'han pogut, es poden i es podran beneficiar de totes aquelles noves propostes.

Nosaltres hi som perquè ells hi són; sense ells no es faria recerca i no es millorarien els hospitals; sense ells no es canviaria la medicina. Per tot això, nosaltres no som més que una ajuda per als infants, que, tot i que ens recompensa en l'àmbit personal, tenim una missió general molt més rellevant al darrere.

Per acabar només vull afegir que ser voluntari o col·laborador, com ens anomenen a l'hospital, ha estat una de les millors experiències de les quals he pogut formar part.»

SIRIMAY MONVOISIN*Alumna de 2n de Batxillerat*

SU VOZ / No voy a describir cuál ha sido mi experiencia; tampoco voy a decir cómo me he sentido, porque me he fijado que siempre se pregunta al que ayuda la satisfacción que obtiene, pero nunca se le pregunta con el mismo entusiasmo a la persona ayudada.

Cecilia es una mujer colombiana que lleva viviendo en Barcelona 20 años. Su recorrido para llegar donde está no ha sido fácil. Tiene 73 años, pero es el ejemplo perfecto de una persona con una gran alma joven. Lo primero que me dijo cuando me vio fue: «Cuando veas a tu madre, dale las gracias por dejarme robarte una hora y media a la semana». He recordado esta frase todos los días cuando la iba a ver y finalmente me he dado cuenta de que se había equivocado; era yo quien le robaba una hora y media a la semana, era yo quien aprendía y escuchaba sus experiencias en la vida, soy yo quien se ha llevado unos valores increíbles y también soy yo quien se ha dado cuenta de que más que una abuela que necesita atención ha sido una persona cuya voz es igual de importante que la mía o la tuya. Cecilia ve a los jóvenes como humanos radiantes que están llenos de ideas. Otro error: las personas mayores también tienen luz propia; están llenos de ideas, porque han vivido más, pero esta sociedad, si se me permite decirlo, intenta apagar esa luz y los aparta.

Acabar el cole no significa que ya estés preparado para ser adulto. No creo que haber estado 18 años de tu vida con un papel y un boli te convierta en maduro. Uno es realmente mayor cuando experimenta sensaciones fuera de su zona de confort y el voluntariado no tendría que ser voluntario, sino algo que se tiene que hacer. Porque, al final, ¿por qué tu abuelo tiene derecho a recibir más cariño que Cecilia? Puede que alguien me diga que es por lo que pasó en el pasado y tal vez esa persona mayor que está en la sombra merezca esa oscuridad, pero no estoy de acuerdo: el pasado es polvo y el presente es lo que de verdad tendría que iluminar nuestras miradas.

Recibir audios de ella deseándome buenas notas y buena salud es motivo de tener un vínculo que ahora es imposible romper. Cecilia dijo: «Me has regalado muchas cosas de la juventud; cada miércoles te espero para recibirte con los brazos abiertos y mi corazón para salir a caminar y enriquecerme de tus ideas. Ha sido un soporte muy grande para mí; soy una persona muy sociable, pero de pocas palabras, y tú has sido capaz de sacarme frases al primer instante».

La mejor sensación es saber que eres el motivo por el que alguien está feliz. En Navidad de 2022, recibí un correo de Cáritas en el que me preguntaba si estaba segura de que quería hacerlo. Cogí el móvil para decir que no creía que fuera capaz y que probablemente no tendría tiempo. Después pensé: ¿tan ocupada estoy que no puedo hacer a una persona feliz? Cogí de nuevo el móvil y contesté que estaba encantada de entrar en esta nueva aventura. Es de las mejores decisiones de mi vida y solo puedo invitar al resto de adolescentes a que lo hagan y escuchen esas voces e ideas que están silenciadas.

En la foto de la página anterior vemos la mano de un niño y la mía. La he puesto porque, tal y como los bebés nos aportan cariño y nos hacen reír, los jóvenes tenemos que hacer lo mismo con las personas mayores, acompañarlas al final de sus vidas con una sonrisa. Todos tenemos una historia y una familia que está compuesta por vínculos que no tienen que ver con la sangre. Cecilia en esta foto representa la mano pequeña, que busca soporte en mí y aprende de mí; y yo de ella. No dejemos que sus voces se queden en el olvido. El voluntariado es la respuesta a todo.

**KEEP
CALM
AND
VOTE FOR**

ORATORY SKILLS FOR A COMPLEX WORLD

In the increasingly digital age we find ourselves in, where communication is often reduced to text messages and social media posts, the art of oratory may seem like a relic of a bygone era. However, the power of persuasive and effective speech remains as relevant as ever, and its importance cannot be understated, especially in the formative years of secondary school. The study of oratory, the skill of eloquent and compelling speech, not only equips students with the tools to express themselves confidently, but also fosters critical thinking, empathy, and leadership qualities. In 3rd and 4th ESO, oratory in English prepares our students to navigate an increasingly complex and interconnected world.

In our school, we begin oratory in Catalan and Spanish in 1st ESO. In 3rd, all students take the subject half a year in English and half in Spanish. In 3rd ESO English we place the emphasis on different aspects of oratory. One of the first projects, for example, consists in delivering an effective speech after analysing different models. Other activities include reciting poems, reading stories, or performing short sketches. The emphasis is often not only on the English language itself, but also on the way the message is conveyed, or what we call the five S's, i.e. Stance, Sound, Smile, Sound, and Silence. At the end of term they should have incorporated some of these skills, and they are also expected to debate or give presentations with realia as the only accepted visual support.

In 4th ESO, students have one hour per week of Oratory, in which they do a variety of activities. The first term is dedicated to debates on topics related to current affairs, such as gender equality, animal rights, reducing the voting age, and improving the education system. During these sessions, the class is split into two groups, and activities include Socratic circles, among others.

In the second term, we focus on the preparation of a model United Nations, our very own MUNBP, where students are international diplomats representing different countries for two days and have to show the debating skills they have learnt in order to convince other Delegates to support their proposals and reach agreements about complex topics.

In the third term, students are divided according to whether or not they are taking the First Certificate Exam in May. The focus for FCE candidates is on practising for the oral exam, with an equal amount of time being devoted to all four parts. Non-FCE students continue to work on projects, similar to those in the first term, but with the main focus on presentations. Students are shown how to prepare a good presentation, including hints on graphics and other non-verbal strategies to maximise their effectiveness.

Altogether, this is a project that has been taking shape over a number of years, and we strive to keep improving it with every school year. In any case, it is a pleasure to learn from *alumni* coming to visit us after they finish school that the skills acquired in Oratory during their school years have proved to be useful when delivering presentations or participating in debates in their university studies. Our biggest thanks to all of them, because they inspire us to continue with our efforts to prepare our students for a complex world!

Departament de
Llengües Estrangeres

4th Spelling BP Award in 5th Primary!

This year we celebrate our 4th Spelling BP Award in 5th Primary. But, what is a Spelling Bee?

— E — — — O

A Spelling Bee consists in a competition where pupils have to spell correctly a word which is read to them in the minimum amount of time and without hesitation. They are provided with a list of words of varying difficulty beforehand and the winner is the pupil who manages to spell all words without being disqualified.

Every year the project begins as soon as students are given the word lists and start their classroom semifinals. This usually happens a few weeks before the big event, the final competition, which is held in the Assembly Hall the same week we celebrate St Jordi.

We are proud to share with you what some students and teachers involved have to say about our SpellingBP Awards.

A contestant

When we were in class practising for Spelling BP, I didn't expect to go to the finals but I did. I was the first one in my class and I went to the semifinals. There, one person from each class was chosen for the final spelling contest. I ended up being in second place and I was really happy and proud of myself. I think it is a good and fun way of learning how to spell.

Carmen

A reader

Being the Reader in the Spelling Bee was a very enlightening experience for me because I was surprised to see how much motivation and enthusiasm the students of 5th Primary harboured for a spelling competition. All the finalists made a great effort; not only because they memorised certain words and were very good at spelling, but because they were 10-year-olds being listened to by their peers and teachers, and that is a feat that still makes me nervous in 2nd Bacallaureate.

Ainara

A member of the jury

Watching 5th year pupils face the challenge of staying focused while spelling difficult words in front of an audience and accepting being disqualified is an amazing experience as a teacher. To me the important thing is not who wins in the end. The real winners are all those who have taken part in the activity and have gained something throughout the whole process. Just like in any sport competition, participation is what really matters.

Maite

LA XARXA BP ALUMNI

El 2021 la Junta d'Antics Alumnes va adoptar com a fita estratègica primordial enfortir la Xarxa BP Alumni. Quin fou el perquè d'aquesta decisió?

B ALUMNI

A vegades les xarxes poden tenir connotacions negatives tals com la privació de llibertat o la captivitat. En són exemples una xarxa de pesca, una xarxa delictiva o, a vegades, les mateixes xarxes socials. Però una xarxa té, sobretot, connotacions positives: seguretat, solidaritat, resiliència. Tot enginyer sap que les xarxes de distribució elèctrica, d'aigua o de comunicacions són exemples virtuoses de cadenes de subministrament extraordinàriament flexibles i eficients. Les connexions en paral·lel són més segures que les connexions en sèrie, ja que, si hi ha cap problema en algun punt, el sistema s'adapta per seguir funcionant tot donant suport i cobertura en aquells punts on hi ha la dificultat.

Els principals components d'una xarxa són els seus individus, o nodes, i les connexions entre ells. Les xarxes, a més, tenen vida pròpia. Imaginem, per exemple, xarxes socials com Instagram o TikTok. L'aplicació genera el *hardware*, la infraestructura, el sistema i les regles de joc, i són els seus membres els que la utilitzen lliurement creant relacions, connexions i continguts. Els fundadors i programadors de l'*app* la creen, però són els seus usuaris els qui li donen vida pròpia. En definitiva, els seus membres generen la seva ànima.

Finalment les xarxes també tenen externalitats o sinèrgies: si els seus integrants les utilitzen de forma virtuosa, el valor del tot és superior a la suma del valor de les parts. L'usuari de la xarxa s'enriqueix en formar-ne part, però, per altra banda, la xarxa també millora gràcies a aquell usuari.

BP Alumni és un clar exemple d'aquesta concepció positiva de les xarxes. Com a tal, també té els seus nodes o integrants, les seves connexions, les seves externalitats i la seva vida pròpia.

QUI SÓN ELS SEUS INTEGRANTS?

Els integrants de la xarxa BP Alumni no són només els actuals antics alumnes. També en formen part els alumnes actuals, tots aquells que encara no han nascut però que un dia seran també alumnes de BP i fins i tot la pròpia Escola, que és una part integrant fonamental. És clar, no ens referim només a les instal·lacions, al professorat, a la resta de professionals o a l'equip directiu, sinó a l'essència pròpia d'aquesta institució educativa: un projecte únic i diferent, amb una ànima pròpia que li dona vida i que evoluciona, si bé mantenint uns valors estables i universals, com bé simbolitza la Pedra Alba, granítica, resistent a l'erosió, pràcticament immutable al llarg dels anys.

La supervivència i la independència educativa de l'Escola afronta reptes en el futur, amb un hivern demogràfic persistent i la competència amb d'altres institucions que també ofereixen un servei educatiu de qualitat. Davant d'aquesta evidència, la xarxa d'antics alumnes esdevé un element diferencial i clau per al seu futur, ja que no només demostra allò que l'Escola aconsegueix (educar i formar persones adultes), sinó que pot ajudar a completar i a apropar el projecte educatiu a la vida real actual. La formació escolar no es limita a la transmissió de coneixements, sinó que forja persones. Així, quan hi ha inquietuds o necessitats entre els alumnes, la xarxa pot oferir perfils amb experiències idònies així com noves idees per millorar l'Escola.

Un altre element essencial de la xarxa som els antics alumnes. Aquesta comunitat, de més de 4.000 persones (i que cada any s'incrementa en unes 100 persones més), té unes característiques molt especials que la fan única. Per una banda, és multigeneracional, ja que aglutina 79 promocions, des qui es va graduar el 1944 fins a la promoció *Veni, vidi, vici*, que ho ha fet aquest 2023. D'altra, és multiprofessional: advocats, metgesses, economistes, enginyeres, arquitectes, diplomàtics, empresaris, biòlegs, consultores, professors, artistes, directores de cinema, editors, farmacèutics, dissenyadores, filòsofs, periodistes, escriptores, psicòlegs, publicistes, directius d'ONG, publicistes, químics, experts en el metavers o en intel·ligència artificial, directors financers, directors generals, funcionaris, investigadors privats i un llarg etcètera. Diferents edats, vivències, experiències i coneixements, però amb una vinculació molt sòlida: tots compartim uns mateixos fonaments, els valors educatius entre els 15 i 18 anys en els quals ens formem com a persones.

Un altre component de la xarxa són les seves connexions. Sense la seva existència, diferents elements mai no seran xarxa per molt que tinguin molt a compartir. I aquí tornem a l'inici de l'article, perquè és on des de la Junta de BP Alumni podem contribuir més: ajudant a construir i mantenir aquestes connexions. Al igual que a les xarxes socials, les connexions de BP Alumni són la infraestructura sobre la qual els seus integrants poden *apalancar-s'hi* per treure-li el màxim profit i aconseguir fer real la potencialitat de la xarxa.

Com ajudem a potenciar les connexions des de la Junta? Una de les maneres és creant i mantenint una base de dades; una altra, comunicant i recordant l'existència d'aquesta comunitat mitjançant un perfil dinàmic a les xarxes socials, per exemple; i, una tercera, potenciant activitats.

Entre les diverses activitats que fomentem, les trobades presencials a l'Escola són les més valuoses. Després de la febre del teletreball i de les reunions virtuals, ens hem adonat que les relacions «presencials» són insubstituïbles. Empreses tecnològiques punteres en potenciar el treball a distància com Google, Amazon o Apple comencen a demanar als seus col·laboradors que tornin a treballar alguns dies a l'oficina. Aconseguir que els antics alumnes tornin a visitar l'escola, però, és un gran repte. Tenim una barrera mental involuntària que ens ho dificulta, ja que vinculem l'escola al nostre passat i la seguim veient amb els ulls de quan érem infants.

Quan érem petits i anàvem a escola, ens relacionàvem només amb els companys de la nostra classe, potser també del nostre curs. Els més agosarats s'atrevien a saludar algun amic dels nostres germans grans i els que tenien menys complexos feien cas de tant en tant als cursos més petits. A la vida adulta, però, les relacions són independents de les edats; amics, parelles i companys de feina o aficions es poden portar dècades de diferència. Curiosament, però, quan tornes a l'escola tornes al rol. En veure les convocatòries d'activitats a l'Escola, moltes vegades pensem que hi anirem només si hi va algú de la nostra promoció i, a més, ho fem amb certa recança, colpits per la nostàlgia de retrobar-nos amb el nostre passat i ser conscients del pas del temps.

Però BP Alumni no és només una via de recordar i honorar el nostre PASSAT, les nostres arrels; també pot servir com a plataforma per a nous projectes de FUTUR i una ocasió per gaudir del PRESENT. A la feina, o a les nostres aficions, anem a activitats de *network*, a vegades, sense conèixer ningú, amb la ment oberta a noves converses i a fer nous coneguts o amics. Per què no fer-ho també a l'Escola, on segur tenim *a priori* molt en comú amb la resta d'assistents, en un entorn, a més, tan privilegiat a les fal·des de Collserola i vorejant el parc de l'Oreneta?

Per tal d'enfortir les connexions de la xarxa, i considerant que la presencialitat és la manera més robusta per fer-ho, la Junta BP Alumni s'ha posat com objectiu organitzar dos o tres actes presencials anuals a l'Escola. Aquests actes són la Festa Bianual d'Antics Alumnes, i les xerrades i taules rodones sobre temes d'actualitat.

En el curs 2022-2023 les activitats presencials es van concretar en la Festa de BP Alumni del 27 d'octubre de 2022 i, posteriorment, el 20 d'abril de 2023 es va celebrar una taula rodona sobre art a la Sala d'actes. Addicionalment, es va fer una xerrada oberta amb alumnes de 1r de Batxillerat i una altra amb els de 2n.

LA FESTA DE BPALUMNI

A diferència d'altres edicions, la festa va restar oberta a totes les promocions i va permetre retrobar *alumni*, mestres, professors i membres de tota la comunitat després d'uns anys durs de pandèmia. Més de 450 persones vam gaudir a l'Escola d'una vetllada en què no van faltar bons records, reconeixements, música, pica-pica i obsequis per als assistents. Santi Ruiz i Dolores Gordillo van pronunciar unes paraules molt emotives i es van distingir la promoció més nombrosa de la festa, la Generació del 98, i la més antiga, l'Atlàntida, de l'any 1967.

La propera festa se celebrarà el 24 d'octubre de 2024, tot coincidint amb els 40 anys de la constitució de la Fundació BetàniaPatmos i es tornarà a fer extensiva a totes les promocions. Us hi esperem!

LES XERRADES

La xerrada sobre art va aconseguir l'assistència presencial de més de 60 persones entre alumnes, antics alumnes i altres personalitats vinculades a l'art – deixant a banda també tots aquells que van assistir-hi en *streaming* per Instagram. Tres antics alumnes, Frederic Amat, Patrícia Franquesa i Marc Larré, amb una experiència vital i professional extensa i apassionant, van tenir l'amabilitat de tornar a l'Escola per compartir coneixements, vivències i reflexions tant a dalt de l'escenari com al pica-pica posterior.

79

Al curs 2023-2024 es convocaran diverses xerrades/taules rodones a la Sala d'actes de l'Escola a les quals, un cop més, es convidarà a tothom qui vulgui venir i compartir una estona amb alumnes, professors, antics alumnes i ponents.

Un dels objectius de BPAlumni és ajudar els alumnes de 1r i 2n de Batxillerat en la difícil decisió de la tria dels estudis un cop acaben l'ensenyament postobligatori. Animem també els antics alumnes a col·laborar tot assistint a aquestes xerrades, les quals es comunicaran a les xarxes uns dies abans.

ANEM TANCANT...

En definitiva, BP Alumni som una xarxa que compartim una base molt potent. Molts hem passat la majoria de la nostra infància i adolescència, etapa crítica per al nostre desenvolupament com a persones, en aquest recinte immillorable del Clos Montserrat compartint un model educatiu que, tot i que ha anat evolucionant en els anys, conserva uns mateixos valors (pau, llibertat, lucidesa, cordialitat, coratge, equilibri). Per tant, la probabilitat d'encaixar amb els altres membres de la comunitat, tot i que prèviament no els coneguem, és elevada.

La base de BPAlumni és, sens dubte, el seu passat. Però no ens deixem portar només per la nostàlgia. Pot ser també, si volem, una plataforma per a nous projectes de futur, una via per connectar el passat amb el present i el futur. Com va dir Steve Jobs a la seva famosa xerrada a la graduació d'Stanford de 2005, tot i que en un context diferent, «No es poden connectar punts mirant el futur; només es poden connectar mirant al passat, però hem de confiar que els punts es connectaran al futur».

Aquesta és la verdadera essència de la xarxa BP Alumni. Com a membres d'aquesta comunitat, tenim la responsabilitat d'enfortir i potenciar-la, de mantenir-la viva. A través de les nostres interaccions, sumem valor i ens beneficiem mútuament en aquesta experiència vital compartida i a la vegada beneficiant a l'Escola, al seu projecte educatiu, al seu futur i al futur de totes aquelles persones que s'hi formaran en les properes dècades.

Amb aquesta finalitat animem tots els membres de la Comunitat BP Alumni a participar en els actes presencials, a traslladar iniciatives i a proposar temes d'actualitat. Amb la col·laboració de tots, consolidarem i farem créixer aquesta valuosa xarxa.

Fundació Privada BetàniaPatmos

Carrer de Montevideo, 13
08034 Barcelona
Tel. 932 521 900
info@betania-patmos.org
www.betania-patmos.org

CONSELL DE REDACCIÓ Cristina Albarral, Judith Badia, Jacint Bassó, Àngels Bergé, Xavier Ciurans, Maite Díaz, Pilar Gallardo, Josep Mª Galopa, Ramon Girbau, Josep Pascual, Pilar Pérez, Aureli Redón, Anna Riba i Jordi Soler. **DISSENY** Tàctica. **IL·LUSTRACIONS DELS ARBRES** Montse Cascante. **IMPRESSIÓ** Galera. **TIRATGE** 1.600 exemplars.
AGRAÏMENTS Un agraïment especial per a totes les persones que han participat en la ideació, el disseny i la producció d'aquest *Parlem-ne* 106.
COBERTA Peça de forja de ressons modernistes d'una porta del Clos Montserrat fotografiada per Herminio Alcaraz.

